

Toerisme in Nederland 2012

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Toerisme in Nederland

2012

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2012-2013	2012 tot en met 2013
2012/2013	Het gemiddelde over de jaren 2012 tot en met 2013
2012/'13	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2012 en eindigend in 2013
2010/'11-2012/'13	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2010/'11 tot en met 2012/'13

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en Grafimedia, Den Haag
Druk: Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

verkoop@cbs.nl
Fax 045 570 62 68
ISBN 978-90-357-1947-7
ISSN 2213-5650

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2013.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Samenvatting 4

Inleiding 6

1. Doel en opzet van de publicatie 7

1.1 Doel van de publicatie 8

1.2 Opzet van de publicatie 8

2. Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties 10

2.1 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties 11

2.2 Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties 21

2.3 Zakelijke overnachtingen 33

2.4 Aanbod en bezettingsgraad van Nederlandse logiesaccommodaties 39

3. Tabellen 44

3.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar kwartaal 45

3.2 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar maand 49

3.3 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar provincie 53

3.4 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar toeristengebied 58

3.5 Het gebruik van logiesaccommodaties naar logiesvorm 66

Bijlagen 68

Begrippen 76

Trefwoorden 80

Publicaties 82

Medewerkers 84

Samenvatting

Het jaar 2012 laat net als het voorgaande jaar 2011 een voortzetting van het herstel van het meerdaagse toerisme in Nederlandse logiesaccommodaties zien. Het aantal gasten in logiesaccommodaties nam met bijna 2 procent toe tot 31,3 miljoen, het aantal overnachtingen daalde met 1,4 procent tot 84,2 miljoen. Nederlanders bleven meer maar korter in eigen land. Zo nam het aantal Nederlandse gasten licht toe met 1 procent tot 19,6 miljoen terwijl het aantal overnachtingen afnam met 2,3 procent en uitkwam op 56,3 miljoen. Er kwamen meer buitenlandse gasten naar Nederland. Hun aantal nam toe met 3,5 procent tot 11,7 miljoen en hun aantal overnachtingen met 0,7 procent tot 27,9 miljoen.

De veranderingen zijn moeilijk te duiden. Mogelijk heeft een tijdelijk iets aantrekkende economie in 2012 weer geleid tot een stijging van het aantal zakelijke overnachtingen in Nederlandse hotels. En mogelijk waren daardoor ook vakanties in het buitenland wellicht weer wat aantrekkelijker. Dit verklaart mogelijk de afname van het aantal overnachtingen gemaakt door Nederlandse gasten en een stijging van het aantal buitenlandse gasten en hun overnachtingen.

De toename van het aantal gasten en overnachtingen gold in het bijzonder voor de hotels. De hotels zagen zowel het aantal gasten als het aantal overnachtingen stijgen met respectievelijk 3,4 en 2,4 procent. Binnen de verblijfsrecreatie ging het minder goed. Het aantal gasten op de campings bleef stabiel op 3,4 miljoen, maar het aantal overnachtingen daalde met 7,5 procent tot 17,4 miljoen. De groepsaccommodaties kenden een herstel van het aantal gasten na een dieptepunt in 2011. Hun gastenaantal steeg met 2,1 procent, maar het aantal overnachtingen daalde met 0,7 procent. Het aantal gasten in bungalowparken bleef in 2012 stabiel, maar het aantal overnachtingen daalde met 2,2 procent. Het totale aantal gasten dat in verblijfsaccommodaties overnachtte, bleef opgeteld vrijwel ongewijzigd op 10,8 miljoen. Het aantal overnachtingen nam ten opzichte van 2011 af met 4,1 procent tot 48,7 miljoen.

Kerncijfers toeristen en overnachtingen, 2012

	Eenheid	Hotels, pensions en jeugd- accommo- daties	Huisjes- complexen	Kampeer- terreinen	Groeps- accommo- daties	Totaal
Toeristen (gasten in Nederlandse logies- accommodaties)	mln	20,5	6,1	3,4	1,3	31,3
waarvan uit						
Nederland	mln	11,1	4,6	2,7	1,2	19,6
buitenland	mln	9,4	1,5	0,7	0,1	11,7
Overnachtingen (overnachtingen van gas- ten in Nederlandse logiesaccommodaties)	mln	35,4	28,0	17,4	3,4	84,2
waarvan van gasten uit						
Nederland	mln	18,4	20,6	14,3	2,9	56,3
buitenland	mln	17,1	7,3	3,1	0,4	27,9
Gemiddeld aantal overnachtingen per gast in één accommodatie	abs.	1,7	4,6	5,1	2,6	2,7
waarvan van gasten uit						
Nederland	abs.	1,7	4,5	5,3	2,4	2,9
buitenland	abs.	1,8	4,9	4,4	4,0	2,4
Netto slaappleatsbezettingsgraad (gemiddeld over de maanden van het jaar)	%	45,5	33,0	10,5	21,0	

Bron: CBS.

Inleiding

De behoefte aan statistische informatie over toerisme is groot. In het verleden brachten het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Nederlands Bureau voor Toerisme (NBT) en het Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme (NRIT) ieder hun eigen publicaties op de markt. Om nog beter dan in het verleden op vragen van het publiek, de overheid en het bedrijfsleven in te kunnen spelen, hebben genoemde instellingen vanaf 1995 hun krachten gebundeld in de 'Publicatiereeks toerisme en recreatie'. Deze reeks geeft elk jaar een actueel beeld van de ontwikkelingen op het gebied van de toeristisch-recreatieve sector. Ook nadat het NBT is ondergebracht bij de koepelorganisatie Toerisme Recreatie Nederland (TRN), waarvan de naam met ingang van 2004 is gewijzigd in Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC), is deze werkwijze voortgezet.

Deze publicatie is onderdeel van de hiervoor genoemde reeks. Deze bestaat verder uit de CBS-publicaties 'Vakanties van Nederlanders' en 'Toerisme en recreatie in cijfers', een publicatie van CBS en NBTC.

In deze publicatie 'Toerisme in Nederland, het gebruik van logiesaccommodaties' staat het gebruik van logiesaccommodaties in Nederland centraal. Het onderzoek 'Logiesaccommodaties' wordt gebruikt als basis voor deze publicatie. In dit onderzoek wordt maandelijks aan Nederlandse logiesaccommodaties gevraagd naar het aantal gasten en overnachtingen in hun accommodaties.

Naast de publicaties heeft het CBS een uitgebreide databank, StatLine genaamd, die via internet gratis kan worden benaderd (<http://statline.cbs.nl>). In bijlage IV is beschreven hoe gegevens over logiesaccommodaties uit StatLine kunnen worden verkregen.

Er zijn meer gegevens beschikbaar over het aanbod en gebruik van logiesaccommodaties in Nederland dan in deze publicatie konden worden opgenomen. Voor nadere informatie over publicaties, StatLine en onderzoeken op het gebied van toerisme en vrijetijdsbesteding kunt u contact opnemen met de Infoservice van het CBS, tel. 088 570 70 70, e-mail infoservice@cbs.nl.

1.

Doel en opzet van de publicatie

1.1 Doel van de publicatie

Het CBS wil met deze publicatie een beeld schetsen van het aantal toeristen en hun overnachtingen in Nederland. Daarvoor worden cijfers gepresenteerd over het aantal gasten en hun overnachtingen in logiesaccommodaties in Nederland. Bij de logiesaccommodaties worden de volgende typen onderscheiden: hotels, pensions en jeugdaccommodaties (jeugdhotels en -herbergen), huisjescomplexen, kampeerterrainen en groepsaccommodaties.

Bij de beschrijving wordt gebruikgemaakt van drie belangrijke gemeten grootheden. Ten eerste is van iedere gast het land van herkomst (woonplaats) bekend. Daarmee kan zowel het inkomende als het binnenlandse toerisme in kaart worden gebracht. Ten tweede wordt aandacht besteed aan de regio van bestemming (aanbod en gebruik per provincie en toeristengebied). Ten slotte wordt de ontwikkeling gedurende het verslagjaar gegeven (aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar maand en kwartaal).

In deze publicatie worden uitsluitend cijfers gepresenteerd over de toeristische verhuur. Deze afgrenzing houdt in dat gasten op vast verhuurde standplaatsen en in vast verhuurde huisjes niet worden vermeld, ook al zijn er (gebieden met) accommodaties waar meer overnachtingen door vaste gasten worden geregistreerd dan door toeristen. Daarnaast worden in deze publicatie zakelijke gasten als toerist beschouwd. Uitgezonderd hiervan zijn vooralsnog arbeiders uit andere Europese landen. Deze groep verblijft overwegend langer dan twee maanden in een accommodatie voor werkzaamheden in bijvoorbeeld de bouwsector.

1.2 Opzet van de publicatie

Hoofdstuk 2 beschrijft het aantal geregistreerde gasten en overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties over de periode 2008 tot en met 2012. In dit hoofdstuk komen het aanbod van accommodaties, slaapplekken, bezettingsgraden en het zakelijke toerisme in Nederland aan bod.

Hoofdstuk 3 bevat gedetailleerde tabellen over het jaar 2012. Het aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar maand en kwartaal en naar provincie en toeristengebied worden in dit hoofdstuk nader uitgewerkt.

Bijlage I bevat een beknopte beschrijving van de Statistiek Logiesaccommodaties.

Bijlage II bevat een kaart van de Toeristengebieden in Nederland in 2012. Bijlage III deelt Nederlandse gemeenten in naar toeristengebied. Bijlage IV geeft een korte

uitleg over het gebruik van StatLine. In de Begrippenlijst worden de in deze publicatie gehanteerde begrippen toegelicht. De Trefwoordenlijst, ten slotte, biedt de mogelijkheid snel een onderwerp terug te vinden in de publicatie.

2.

**Aanbod en
gebruik van
logiesaccommodaties**

Dit hoofdstuk begint met cijfers over de gasten in Nederlandse logiesaccommodaties. Daarna worden de overnachtingen onder de loep genomen. Er is in dit hoofdstuk aparte aandacht voor het zakelijke toerisme. Ten slotte komen het aanbod en gebruik van de slaapplekken in de logiesaccommodaties aan bod, waarbij de slaapplekkenbezettingsgraad een relevante indicator is.

2.1 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties

Aantal gasten gestegen

Het jaar 2012 vormde qua aantallen gasten een goed jaar voor het toerisme in Nederlandse logiesaccommodaties. Het aantal gasten is de afgelopen tien jaar niet zo hoog geweest. De toename van het totale aantal gasten met bijna 2 procent ten opzichte van 2011 naar 31,3 miljoen in 2012 is een optelling van uiteenlopende ontwikkelingen. De ontwikkelingen verschilden tussen de kwartalen in het jaar, tussen de verschillende typen accommodaties en tussen de landen van herkomst van de gasten.

Alle kwartalen lieten een stijging zien (tabel 2.1.3). Deze stijging was het grootst in het eerste (5,7 procent). In het vierde kwartaal bleef het aantal gasten stabiel. In 2012 steeg het aantal buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties met 3,5 procent naar 11,7 miljoen (tabel 2.1.2). Zo kwamen er 14,3 procent meer toeristen uit Azië. Maar ook het aantal gasten uit het Verenigd Koninkrijk en uit België nam flink toe met respectievelijk 6,7 en 15,4 procent. Het aantal Nederlanders dat in eigen land verbleef, liet met 1 procent slechts een bescheiden groei zien.

Vooral hotels profiteerden van deze toename in het aantal gasten (tabel 2.1.8). Zij ontvingen 3 procent meer gasten. Bij de overige typen accommodaties bleef het aantal gasten stabiel, terwijl de groepsaccommodaties herstel zagen in het aantal gasten.

De groei van het aantal gasten waarvan sinds 2010 sprake is, is vooral gerelateerd aan een toename van het aantal hotelgasten en een toename van het aantal buitenlandse gasten.

Een gast is iedereen die in een logiesaccommodatie overnacht. Een toerist is iedere reiziger die zich buiten zijn of haar gebruikelijke omgeving begeeft voor ten hoogste een jaar voor recreatie of zaken. In deze publicatie wordt een gast gelijkgesteld aan een meerdaagse toerist. De begrippen gast en toerist worden in deze publicatie naast elkaar gebruikt. Overnacht een toerist tijdens zijn vakantie of verblijf in meer dan één accommodatie (dat wil zeggen op meer dan één adres), dan wordt hij of zij evenzo vele malen als gast meegeteld. Overeenkomstig internationale definities worden onder toeristen ook zakenreizigers begrepen. Wel kan worden aangenomen dat de zakenreizigers vooral in de hotels zullen verblijven en dat de kampeerterrinen en huisjescomplexen vrijwel uitsluitend de recreatieve toeristen zullen herbergen. Als logiesaccommodaties worden aangemerkt: hotels en pensions, kampeerterrinen, huisjescomplexen, jeugd- en groepsaccommodaties en combinaties van deze logiesvormen. Gasten op vast verhuurde standplaatsen, in vast verhuurde huisjes en in tweede woningen/stacaravans, gasten verblijvend bij familie of kennissen, alsmede gasten op boten, worden niet geregistreerd (zie de Begrippenlijst).

Land van herkomst

De 2 procent stijging van het aantal gasten komt vooral door een toename van het aantal gasten uit België (+15,4 procent), het Verenigd Koninkrijk (+6,7 procent) en Azië (+14,3 procent) (tabel 2.1.2). Omdat de Nederlandse gasten de meerderheid van de gasten in logiesaccommodaties vormen, wordt de ontwikkeling van het toerisme in Nederland in belangrijke mate bepaald door de ontwikkeling van het aantal Nederlandse gasten. In 2012 nam hun aantal met 1 procent toe ten opzichte van 2011.

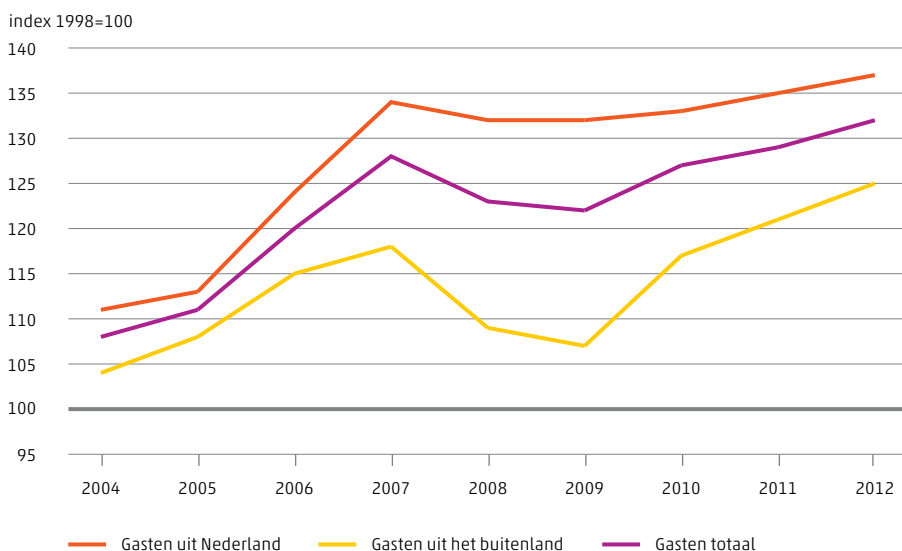
In 2012 bedroeg het aandeel van de buitenlandse gasten 37 procent, waarvan bijna 80 procent uit Europa kwam. Al jaren vormen Duitse toeristen de grootste groep buitenlandse gasten. Met 3 miljoen in 2012 vormen zij ruim een kwart van alle buitenlandse gasten. De tweede grote groep gasten is afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk. Met 1,6 miljoen gasten in 2012 heeft het Verenigd Koninkrijk een aandeel van 14 procent van alle buitenlandse gasten. Als derde Europese land volgt België, dat in 2012 met 1,5 miljoen gasten in accommodaties een aandeel van 4,8 procent heeft in het totale aantal gasten.

In 2012 kwamen kleinere aantallen gasten uit het zuiden van Europa (tabel 3.1.1). Het bezoek uit Spanje en Italië aan Nederlandse logiesaccommodaties liep terug met respectievelijk 4,5 en 0,7 procent. Uit die landen kwamen in 2012 gezamenlijk 841 duizend gasten.

Het aantal gasten uit Amerika bleef in 2012 met 1,3 miljoen stabiel ten opzichte van 2011. Het aantal gasten uit Azië nam in 2012 met 14,3 procent toe en kwam daarmee op een kleine 0,8 miljoen.

Figuur 2.1.1 toont de ontwikkeling van de aantallen geregistreerde gasten tussen 2004 en 2012. In de tabellen 3.1.1 tot en met 3.1.6 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 en per type accommodatie nader ingegaan op het aantal gasten naar land van woonplaats.

2.1.1 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties

Bron: CBS.

2.1.2 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar land van woonplaats

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012	
	%						1998=100				x mln
Nederland	65	66	64	63	63	132	133	135	137	19,6	
Buitenland	35	34	36	37	37	107	117	121	125	11,7	
waarvan											
Europa	28	28	29	29	30	111	119	122	126	9,3	
waaronder											
Duitsland	9	9	9	10	10	103	107	112	113	3,0	
België	4	4	4	4	5	191	204	219	238	1,5	
Verenigd Koninkrijk	6	5	5	5	5	88	97	94	101	1,6	
Frankrijk	2	2	2	2	2	126	147	146	141	0,6	
Amerika	4	4	4	4	4	89	107	115	116	1,3	
Azië	2	2	2	2	3	95	105	117	133	0,8	
Australië en Oceanië	0	0	0	1	1	87	117	126	129	0,2	
Afrika	0	0	0	0	0	105	129	143	140	0,1	
Totaal	100	100	100	100	100	122	127	129	132	31,3	

Bron: CBS.

Seizoenpatroon

Meer dan 60 procent van de gasten komt in het zomerhalfjaar (april tot en met september). Het tweede en derde kwartaal zijn afzonderlijk al jaren goed voor ongeveer 30 procent van alle gasten. Het eerste kwartaal is met een kleine 18 procent het minst druk. Uiteraard verschilt dit seizoenpatroon per logiesvorm. Hotels zijn vaak het hele jaar geopend, terwijl de meeste kampeerterreinen, vele groepsaccommodaties en soms ook bungalowparken gedurende de wintermaanden gesloten zijn. In figuur 2.1.4 is de verdeling van de aantallen gasten over de maanden van het jaar geschetst. Augustus is de topmaand met in 2012 ruim 3,6 miljoen gasten. Januari is de hekkensluiter met ongeveer 1,7 miljoen gasten. Het buitenlandse bezoek speelde zich in 2012 vooral af in de periode van april tot en met augustus met uitloop naar september en oktober. In dat jaar verbleven buitenlandse toeristen vooral in april, juli en augustus in Nederlandse logiesaccommodaties. Augustus was daarbij de topmaand met 1,3 miljoen buitenlandse bezoekers.

Nederlandse gasten verbleven vooral in de maanden mei tot en met augustus in Nederlandse logiesaccommodaties. In deze maanden verbleven gemiddeld rond de 2 miljoen Nederlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties. Ook hier was augustus de topmaand, met 2,3 miljoen Nederlandse gasten in de logiesaccommodaties.

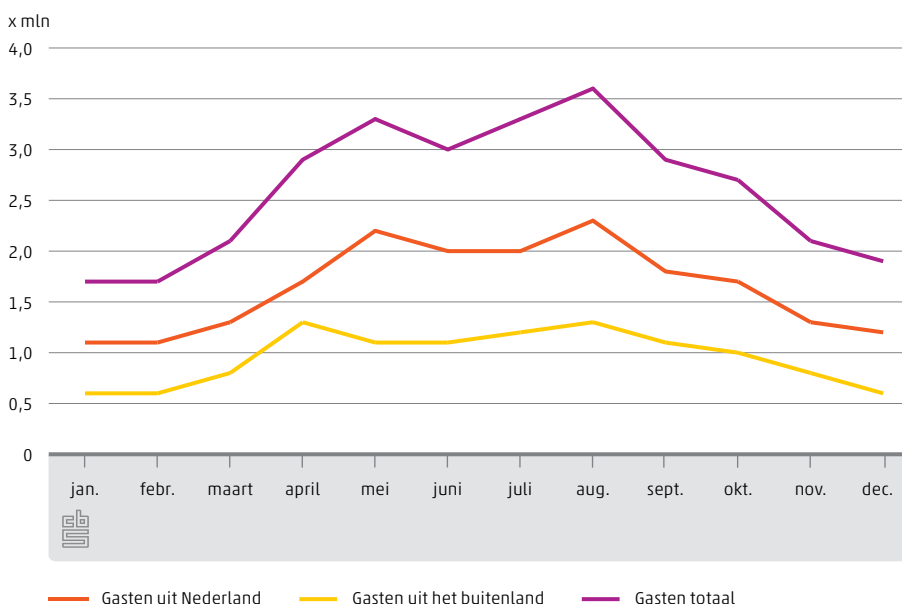
2.1.3 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar kwartaal

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Totaal	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Totaal
	x mln					%				
2008	5,4	8,4	9,0	6,3	29,1	18,6	28,9	30,9	21,6	100
2009	5,0	8,6	9,1	6,3	29,0	17,2	29,7	31,4	21,7	100
2010	5,1	8,8	9,5	6,6	30,0	17,0	29,3	31,7	22,0	100
2011	5,3	9,2	9,5	6,7	30,7	17,4	30,0	30,9	21,7	100
2012	5,6	9,3	9,8	6,7	31,3	17,9	29,7	31,3	21,4	100

Bron: CBS.

In de tabellen 3.1.1 tot en met 3.2.3 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 en per type accommodatie nader ingegaan op de verdelingen van de gasten over de maanden en kwartalen.

2.1.4 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar maand, 2012

Bron: CBS.

Regionale spreiding

De provincie Noord-Holland trekt al jaren verreweg de meeste toeristen. In 2012 bood deze provincie onderdak aan bijna 9,4 miljoen gasten (tabel 3.3.1). Daarmee bleef het aantal gasten stabiel ten opzichte van 2011. Het aantal buitenlandse toeristen in deze provincie nam met 1 procent toe. Het aantal buitenlandse bezoekers

kwam daarmee in 2012 op ruim 6,1 miljoen. Amsterdam is nog steeds de grootste trekpleister. Na Noord-Holland volgen op ruime afstand Zuid-Holland, Limburg, Gelderland en Noord-Brabant. De provincie Groningen trok het kleinste aantal toeristen. De provincies Overijssel en Zeeland kenden een teruggang in het aantal toeristen. In de andere provincies steeg het aantal gasten in 2012. Flevoland kende een toename van ruim 50 procent ten opzichte van het voorgaande jaar. Het aantal gasten dat Flevoland bezocht kwam in 2012 op 548 duizend. Een andere stijger was Drenthe, waar het aantal gasten met 7,5 procent steeg naar 1,5 miljoen in 2012.

Noord-Holland ontvangt

9 400 000 gasten

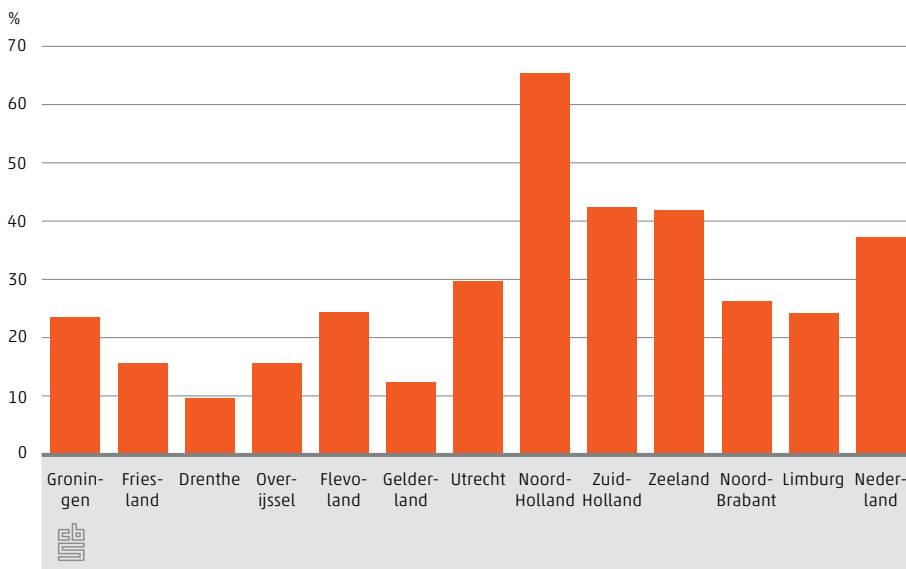
Het aandeel buitenlandse gasten varieert sterk van provincie tot provincie (figuur 2.1.6). De kustprovincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland trekken relatief meer buitenlandse gasten (waaronder veel Duitsers) dan de meer bosrijke provincies Gelderland, Overijssel en Drenthe. Voor Noord- en Zuid-Holland komt daar de aantrekkingskracht van de grote steden (Amsterdam, Den Haag en Rotterdam) bij. In 2012 kwam ruim 65 procent van alle gasten in Noord-Holland uit het buitenland. De laagste percentages buitenlandse gasten waren in dat jaar te vinden in de provincies Drenthe, Gelderland, Friesland en Overijssel: respectievelijk 10, 12, 16 en 16 procent.

2.1.5 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar bestemmingsprovincie

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012	
	%					1998=100					x mln
Groningen	2	2	2	2	2	129	124	127	128	0,5	
Friesland	5	5	5	5	5	133	127	125	131	1,5	
Drenthe	5	5	5	5	5	144	137	136	146	1,5	
Overijssel	5	5	5	5	5	106	106	108	107	1,6	
Flevoland	2	2	2	1	2	118	121	95	143	0,5	
Gelderland	11	10	10	10	10	108	113	117	118	3,1	
Utrecht	4	4	4	4	4	128	132	142	144	1,2	
Noord-Holland	28	29	31	31	30	125	140	141	141	9,4	
Zuid-Holland	12	12	11	11	12	125	122	126	131	3,6	
Zeeland	5	6	6	6	6	130	137	142	135	1,8	
Noord-Brabant	10	10	10	10	10	132	139	144	147	3,1	
Limburg	11	11	10	11	11	109	107	113	118	3,4	
Nederland	100	100	100	100	100	122	127	129	132	31,3	

Bron: CBS.

2.1.6. Percentage buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties, per provincie, 2012

Bron: CBS.

Tabel 2.1.7 geeft de verdeling van het aantal gasten over de belangrijkste toeristengebieden weer. De vier grote steden (met Amsterdam als koploper) en de Noordzeepadplaatsen trokken ook in 2012 de meeste toeristen met respectievelijk 7,0 en 3,8 miljoen gasten. In 2012 kenden 4 van de 14 toeristengebieden een afname van het aantal gasten. Het toeristengebied dat in 2012 de grootste daling (in relatieve zin) kende, was het gebied *Meren in Groningen, Friesland en Noord-West Overijssel*. Het aantal toeristen dat dit gebied bezocht nam af met 12 procent. Hun aantal was en is echter klein, waardoor kleine fluctuaties in absolute aantallen grote relatieve schommelingen opleveren. In het toeristengebied *IJsselmeerkust* groeide het aantal gasten relatief het meest.

In de tabellen 3.3.1 tot en met 3.4.3 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 en per type accommodatie nader ingegaan op het aantal gasten naar provincie en toeristengebied.

2.1.7 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar toeristengebied¹

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012
	%					1998=100				x mln
Nederland	100	100	100	100	100	122	127	129	132	31,3
waaronder										
Waddeneilanden	4	4	4	4	4	127	127	119	123	1,2
Noordzeepadplaatsen	13	13	13	13	12	130	129	131	128	3,8
IJsselmeerkust	3	4	4	3	4	130	131	126	161	1,4
Deltagebied	2	2	2	2	2	122	129	134	125	0,7
Meren in Groningen, Friesland en Noord-West Overijssel	2	2	2	1	1	120	111	101	89	0,4
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	2	2	2	2	2	134	135	137	141	0,7
Veluwe en Veluwerand	7	7	7	7	6	105	111	110	106	2,0
Achterhoek	2	2	2	2	2	109	110	122	132	0,6
Twente, Salland en Vechtstreek	5	5	5	5	5	106	106	105	105	1,4
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	6	6	5	5	5	142	133	134	143	1,7
West- en Midden-Brabant	8	8	8	9	9	124	130	137	140	2,7
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	8	7	7	7	7	121	116	122	131	2,3
Zuid-Limburg	6	6	6	6	6	109	110	114	117	1,8
Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht	20	20	22	22	22	126	142	145	148	7,0

Bron: CBS.

¹⁾ Voor de afbakening van de toeristengebieden zie cartogram in bijlage II (cartogram toeristengebieden).

Logiesvorm

Van alle gasten overnachtte 65 procent in 2012 in een hotel, pension of jeugdaccommodatie. 20 procent van het aantal gasten verbleef in een huisje of bungalow en 11 procent op een camping (exclusief vaste gasten) (tabel 2.1.8). Het aantal kamperende gasten bleef in 2012 rond de 3,4 miljoen (exclusief vaste gasten). Ook de bungalowparken kenden een stabiel aantal gasten. De hotels zagen een stijging in het aantal gasten; het aantal gasten in de groepsaccommodaties herstelde zich na een dieptepunt in 2011.

In 2012 verbleven uiteindelijk 6,1 miljoen gasten in huisjes of bungalows, waarvan 1,5 miljoen uit het buitenland (tabel 3.1.5). De groepsaccommodaties zagen het aantal gasten stijgen met ruim 2 procent ten opzichte van het jaar ervoor. Het overgrote deel van de gasten in dit soort accommodatie komt uit Nederland (tabel 3.1.4). De hotels vormden de tweede logiesvorm waar het aantal gasten in 2012 toenam. Zij zagen een stijging van het aantal gasten met 3 procent. Het aantal gasten dat in 2012 in hotels verbleef kwam daarmee op 20,5 miljoen. In dat jaar kwam 46 procent van de hotelgasten uit het buitenland.

2.1.8 Gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar type accommodatie

	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
	%					x mln				
Hotels, pensions en jeugdaccommodaties	64	62	64	65	65	18,5	17,8	19,2	19,9	20,5
Huisjescomplexen	21	21	20	20	20	6,0	6,1	5,9	6,1	6,1
Kampeerterreinen	11	12	12	11	11	3,2	3,5	3,5	3,4	3,4
Groepsaccommodaties	5	5	5	4	4	1,4	1,4	1,4	1,2	1,3
Totaal	100	100	100	100	100	29,1	29,0	30,0	30,7	31,3

Bron: CBS.

De hotels en pensions kunnen nader worden onderscheiden naar sterrenklasse. Verreweg de meeste hotelgasten (ruim 80 procent) overnachtten in 2012 in een drie- of viersterrenhotel (tabel 2.1.9). De hotels met een en twee sterren kenden een lichte afname in het aantal gasten ten opzichte van 2011. In 2012 bezochten uiteindelijk 10,6 miljoen gasten viersterrenhotels, wat een stijging betekende van 6 procent ten opzichte van 2011. 42 procent van de gasten in de viersterrenhotels kwam in 2012 uit het buitenland. De toename van het aantal gasten werd in dit type hotel vooral veroorzaakt door een toename van het aantal Nederlanders (met 7 procent). Omdat de sterrenindeling in de afgelopen jaren is veranderd, is de

daling danwel stijging in de diverse sterrenklassen mogelijk deels toe te schrijven aan deze indelingswijzigingen (zie verder de Begrippen achterin deze publicatie).

2.1.9 Gasten in Nederlandse hotels en pensions naar sterrenklasse, 2012

	Eenheid	Hotels naar sterrenklasse					Pensions en hotels zonder ster	Totaal
		5	4	3	2	1		
Totaal gasten	mln	1,1	10,6	5,8	1,0	0,4	1,6	20,5
waaronder afkomstig uit het buitenland	%	76	42	42	50	54	55	46

Bron: CBS.

2.1.10 Gasten in Nederlandse hotels en pensions naar sterrenklasse

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012
	%	1998=100					x mln			
Hotels met sterren										
waaronder										
5 sterren	5	6	5	6	5	73	67	75	73	1,1
4 sterren	45	46	48	50	52	159	177	193	205	10,6
3 sterren	29	30	30	28	29	126	137	132	137	5,8
2 sterren	6	6	6	5	5	74	82	75	70	1,0
1 ster	2	2	2	2	2	62	73	83	62	0,4
Pensions en hotels zonder ster	13	10	8	8	8	111	105	100	100	1,6
Totaal	100	100	100	100	100	123	133	137	141	20,5

Bron: CBS.

In de tabellen 3.5.1 en 3.5.2 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 nader ingegaan op de verdeling van de gasten naar logiesvorm en land van woonplaats. Daaruit komt naar voren dat gasten uit het Verenigd Koninkrijk in overgrote meerderheid (94 procent) in hotels overnachtten. Gasten uit Nederland en Duitsland zoeken al jaren min of meer in vergelijkbare mate de verschillende logiesvormen op. In 2012 overnachtte 57 procent van de Nederlanders en 53 procent van de Duitsers in een hotel. De Belgen zitten tussen de Duitsers en Britten in: van hen verbleef 61 procent in een hotel.

2.2 Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties

Aantal overnachtingen gedaald

In 2012 noteerden de Nederlandse logiesverstrekende bedrijven 84,2 miljoen toeristische overnachtingen (tabel 2.2.9). Hiermee is het aantal overnachtingen ten opzichte van 2011 met 1,4 procent gedaald. In de jaren ervoor steeg het aantal toeristische overnachtingen juist licht. De gemiddelde overnachtingsduur is licht gedaald van 2,8 naar 2,7 nachten in één accommodatie (tabel 2.2.4).

Een toeristische overnachting betreft iedere overnachting die in een logiesaccommodatie is doorgebracht, ongeacht het doel van het bezoek. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen overnachtingen voor zakelijke en overige doelen.

In grote lijnen wordt door de informatie over het aantal overnachtingen hetzelfde beeld geschetst van de ontwikkeling van het toerisme in Nederland als door de informatie over het aantal gasten, zoals weergegeven in paragraaf 2.1. Toch bieden de overnachtingen belangrijke aanvullende informatie. Ten eerste komen bij de overnachtingen geen dubbeltellingen voor, terwijl deze bij de gasten wel kunnen voorkomen (zie paragraaf 2.1.). Ten tweede wordt een belangrijk aspect toegevoegd: de gemiddelde verblijfsduur in één logiesaccommodatie. Nederlandse en Duitse gasten verblijven gemiddeld veel langer in één accommodatie dan bijvoorbeeld Japanse.

Land van herkomst

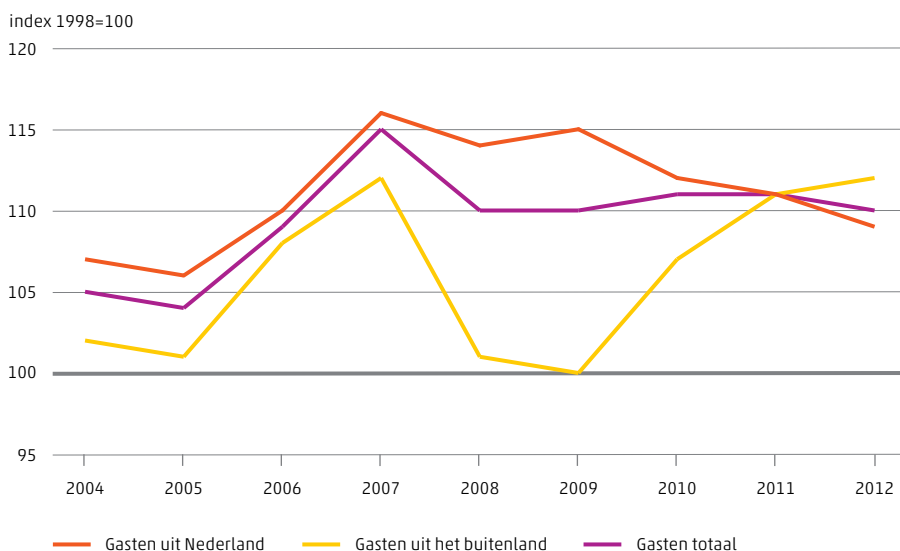
Het aantal toeristische overnachtingen door Nederlanders daalde in 2012 met 2,3 procent tot 56,3 miljoen. De gemiddelde overnachtingsduur van Nederlanders is een fractie gedaald van 3,0 naar 2,9 nacht per gast. Het aantal overnachtingen van buitenlanders is in 2012 licht toegenomen en bedroeg 27,9 miljoen (tabel 2.2.2).

De buitenlandse overnachtingen worden vooral door gasten uit Europa gemaakt. In 2012 maakten zij in de logiesaccommodaties 23,6 miljoen overnachtingen, wat gelijk is aan het aantal overnachtingen in 2011. De Duitsers vormen niet alleen de grootste groep buitenlandse gasten, ook hun aantal overnachtingen is het hoogst

van alle buitenlandse gasten: 10,4 miljoen overnachtingen kwamen in 2012 voor rekening van Duitse toeristen. Het aantal overnachtingen van toeristen uit het Verenigd Koninkrijk steeg in hetzelfde jaar van 2,9 naar 3,1 miljoen, terwijl het aantal overnachtingen door gasten uit België toenam van 3,5 miljoen naar 3,7 miljoen.

In 2012 was de gemiddelde overnachtingduur van de Duitsers met 3,4 nachten in één accommodatie iets lager dan in 2011. Maar deze gemiddelde verblijfsduur is nog steeds de hoogste van alle landen. Dit hangt samen met het aantal Duitsers dat op campings en huisjescomplexen verblijft; men verblijft daar gemiddeld langer dan in hotels. Hun gemiddelde ligt zelfs hoger dan dat van de Nederlandse gasten. Gasten uit Amerika en Azië hebben met 1,8 nachten de kortste gemiddelde verblijfsduur (tabel 2.2.3).

2.2.1 Overnachtingen van gasten in Nederlandse logiesaccommodaties

2.2.2 Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties naar land van woonplaats van de gasten

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012	
	%	1998=100					x mln				
Nederland	70	70	68	68	67	115	112	111	109	56,3	
Buitenland	30	30	32	32	33	100	107	111	112	27,9	
waarvan											
Europa	26	26	27	28	28	103	109	112	112	23,6	
waaronder											
Duitsland	12	12	12	13	12	92	95	98	94	10,4	
België	3	4	4	4	4	178	188	203	218	3,7	
Verenigd Koninkrijk	4	3	4	3	4	84	92	88	95	3,1	
Frankrijk	1	1	2	2	2	131	156	150	147	1,3	
Amerika	2	2	3	3	3	83	99	103	104	2,3	
Azië	1	1	1	2	2	89	100	111	123	1,4	
Australië en Oceanië	0	0	0	0	0	83	110	124	126	0,3	
Afrika	0	0	0	0	0	87	106	114	111	0,2	
Totaal	100	100	100	100	100	110	111	111	110	84,2	

Bron: CBS.

Duitse toeristen lijken in hun vakantiepatroon in Nederland op de Nederlandse vakantiegangers. 'Vakantie houden' (strand, watersport) in Nederland zal voor hen in het algemeen voorop staan en niet zozeer het in korte tijd bezoeken van veel bezienswaardigheden, zoals dat bekend is van de Amerikanen en Japanners (onder wie overigens ook veel zakenreizigers zijn). In iets mindere mate geldt dit 'Nederlandse' vakantiepatroon ook voor Belgische toeristen, met hun redelijk stabiele gemiddelde aantal overnachtingen van rond de 2,5. De overige buitenlandse toeristen zullen vermoedelijk vooral naar Nederland komen voor sight-seeing of een speciaal evenement. Gemiddeld verblijven deze toeristen twee nachten in één accommodatie.

Dat de gemiddelde verblijfsduur in één accommodatie over het algemeen vrij laag ligt, wordt behalve door kort verblijvende (recreatieve) toeristen ook veroorzaakt door zakenreizigers die gemiddeld veel korter blijven dan vakantiegangers. Een andere reden voor de korte gemiddelde verblijfsduur in één accommodatie is dat vakantiegangers soms op verschillende plaatsen verblijven (het rondtrekken met een camper is een goed voorbeeld), terwijl in de statistiek slechts het aantal overnachtingen in één accommodatie, dat wil zeggen op één adres, wordt waargenomen.

2.2.3 Gemiddeld aantal overnachtingen in één logiesaccommodatie naar land van woonplaats van de gasten

	2008	2009	2010	2011	2012
Nederland	3,1	3,1	3,0	3,0	2,9
Buitenland	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4
waarvan					
Europa	2,6	2,7	2,6	2,6	2,5
waaronder					
Duitsland	3,7	3,7	3,7	3,6	3,4
België	2,5	2,6	2,5	2,6	2,5
Verenigd Koninkrijk	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9
Frankrijk	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Amerika	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Azië	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8
Australië en Oceanië	2,0	2,0	1,9	2,0	2,0
Afrika	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
Totaal	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7

Bron: CBS.

In de tabellen 3.1.1 tot en met 3.1.6 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 en per type accommodatie uitgebreider ingegaan op het aantal overnachtingen naar land van woonplaats van de gasten.

Seizoenpatroon

Het aantal toeristische overnachtingen in de Nederlandse logiesaccommodaties kent een sterk seizoenpatroon dat weinig verschilt van jaar tot jaar. In 2012 vindt bijna vier op de tien overnachtingen plaats in de zomermaanden juni, juli en augustus (en 38 procent in het derde kwartaal). Uiteraard is het seizoenbeeld voor de verschillende typen logiesvorm verschillend. Hotels zijn veelal het hele jaar geopend, bungalowparken zijn soms de wintermaanden gesloten en de kampeertreinen moeten het vooral van de zomer hebben.

2.2.4 Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties naar kwartaal

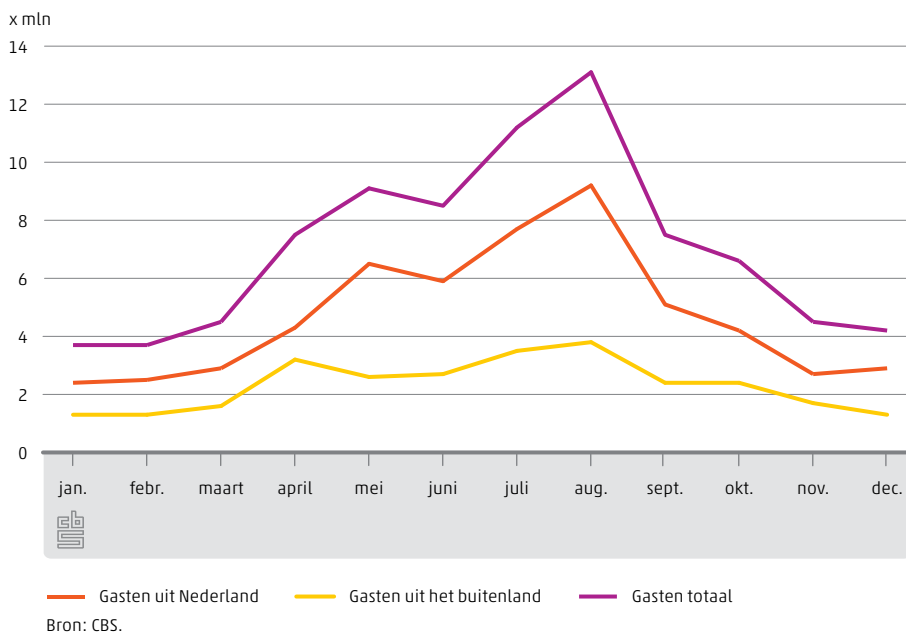
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Totaal	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Totaal
Totaal overnachtingen	x mln					%				
2008	12,8	23,6	32,6	15,5	84,5	15,1	27,9	38,6	18,3	100
2009	11,4	24,5	33,3	15,3	84,5	13,5	29,0	39,4	18,1	100
2010	11,5	24,2	33,7	15,4	84,9	13,5	28,5	39,7	18,1	100
2011	11,8	25,3	32,6	15,7	85,4	13,8	29,7	38,2	18,4	100
2012	12,0	25,2	31,8	15,3	84,2	14,3	29,9	37,8	18,2	100
Gemiddeld aantal overnachtingen per gast in één accommodatie	abs.									
2008	2,3	2,8	3,6	2,4	2,9					
2009	2,3	2,9	3,7	2,4	2,9					
2010	2,2	2,8	3,5	2,4	2,8					
2011	2,2	2,8	3,4	2,4	2,8					
2012	2,2	2,7	3,2	2,3	2,7					

Bron: CBS.

In figuur 2.2.5 is de verdeling van de overnachtingen over de maanden van 2012 geschetst. Augustus is ook in 2012 de absolute topmaand met 13,1 miljoen overnachtingen, ook al waren dat bijna 0,1 miljoen overnachtingen minder ten opzichte van het voorgaande jaar. Januari is al jaren de hekkensluiter met 3,7 miljoen overnachtingen in 2012. De verdeling over de maanden van de overnachtingen door Nederlanders en buitenlanders verschilt vooral gedurende de maanden mei tot en met augustus. Ook bij de buitenlandse overnachtingen zijn juli en augustus de topmaanden. Maar het verschil met de overige maanden van het jaar is veel minder sterk dan bij de overnachtingen van de Nederlanders.

In de tabellen 3.1.1 tot en met 3.2.3 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 en per type accommodatie nader ingegaan op de verdeling van het aantal overnachtingen naar maand en kwartaal.

2.2.5 Overnachtingen van gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar maand, 2012

Regionale spreiding

De provincie Noord-Holland telde in 2012, net als in voorgaande jaren, de meeste toeristische overnachtingen (tabel 2.2.6). In logiesaccommodaties in deze provincie werden 20,1 miljoen overnachtingen gerealiseerd. Na Noord-Holland vonden de meeste overnachtingen in accommodaties plaats in Gelderland en Limburg, ruwweg tussen de 9 en 10 miljoen. Accommodaties in Limburg boekten in 2012 een toename van 2 procent aan overnachtingen. In Gelderland werden in dat jaar ruim 3 procent minder overnachtingen gemaakt dan het jaar ervoor. De aantallen overnachtingen van beide provincies, Limburg en Gelderland kwamen daarmee respectievelijk op 10,0 en 9,2 miljoen nachten. Groningen sloot de rij met 1,2 miljoen overnachtingen. Utrecht maakte een daling in het aantal overnachtingen door na de stijging in het jaar ervoor en kwam uit op 2,3 miljoen overnachtingen. De provincie Zuid-Holland kende een kleine daling van het aantal overnachtingen en kwam daarmee uit op 8,2 miljoen overnachtingen. In Zeeland nam het aantal overnachtingen af van 8,0 naar 7,2 miljoen.

2.2.6 Overnachtingen van gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar provincie

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012
	%					1998=100				x mln
Groningen	2	2	1	1	1	134	106	109	106	1,2
Friesland	5	6	6	6	6	110	101	101	99	4,7
Drenthe	7	7	7	6	7	116	115	105	114	5,7
Overijssel	6	7	6	6	6	112	105	109	98	4,9
Flevoland	2	2	2	2	2	105	100	82	114	1,9
Gelderland	12	11	11	11	11	96	96	96	92	9,2
Utrecht	3	3	3	3	3	116	107	116	114	2,3
Noord-Holland	22	22	24	24	24	117	126	126	125	20,1
Zuid-Holland	10	10	10	10	10	118	116	118	116	8,2
Zeeland	9	9	9	9	9	110	116	116	104	7,2
Noord-Brabant	11	10	10	11	11	116	122	126	124	8,9
Limburg	12	11	11	11	12	95	93	97	99	10,0
Nederland	100	100	100	100	100	110	111	111	110	84,2

Bron: CBS.

2.2.7 Gemiddeld aantal overnachtingen van gasten in één accommodatie naar provincie

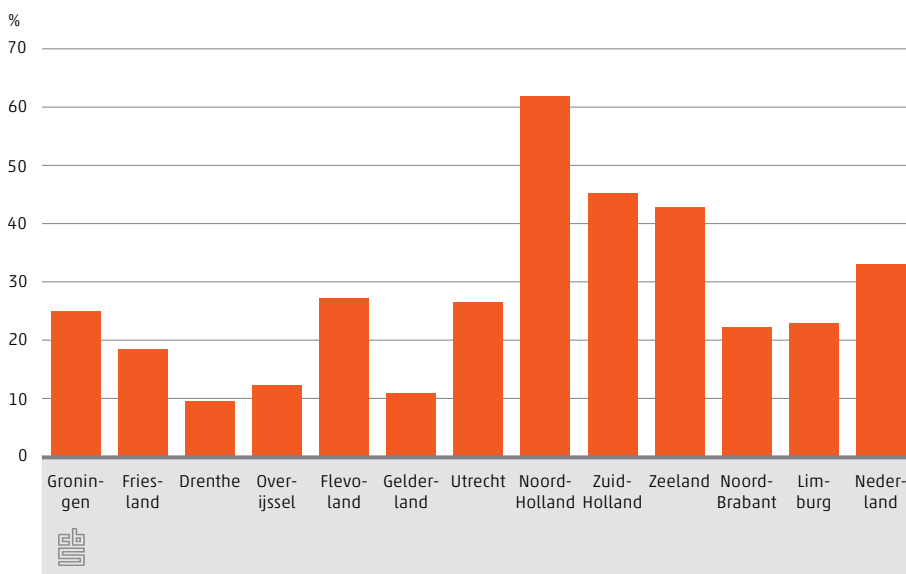
	2008	2009	2010	2011	2012
Groningen	2,6	2,8	2,3	2,3	2,2
Friesland	3,4	3,4	3,3	3,3	3,1
Drenthe	3,8	3,9	4,0	3,7	3,7
Overijssel	3,4	3,6	3,4	3,5	3,1
Flevoland	3,7	3,8	3,5	3,7	3,4
Gelderland	3,2	3,3	3,2	3,1	2,9
Utrecht	2,1	2,2	2,0	2,0	1,9
Noord-Holland	2,3	2,3	2,2	2,2	2,1
Zuid-Holland	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2
Zeeland	4,7	4,5	4,5	4,3	4,1
Noord-Brabant	3,1	3,0	3,0	3,0	2,9
Limburg	3,1	3,0	3,0	3,0	2,9
Nederland	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7

Bron: CBS.

In 2012 was de gemiddelde verblijfsduur in accommodaties 2,7 nachten per gast (tabel 2.2.7). Regionaal waren er echter verschillen. Toeristen in de provincies Zeeland en Drenthe bleven gemiddeld respectievelijk 4,1 en 3,7 nachten in 2012. In Zeeland betekende dit minder overnachtingen dan in het jaar ervoor.

Ook in de meeste andere provincies daalde het aantal overnachtingen in 2012. Accommodaties in Utrecht en Noord- en Zuid-Holland werden met gemiddeld tussen de 1,9 en 2,2 nachten per verblijf, kort bezocht. In Limburg en Noord-Brabant verblijft men al jaren rond de drie nachten in één accommodatie.

2.2.8 Percentage overnachtingen door buitenlandse gasten per provincie, 2012

Bron: CBS.

Buitenlandse toeristen zorgden in 2012 voor 62 procent van het totale aantal overnachtingen in Noord-Holland (figuur 2.2.8). Zuid-Holland en Zeeland kenden ook een groot aandeel buitenlandse overnachtingen, in 2012 respectievelijk 45,2 en 42,8 procent. In de overige provincies waren de Nederlanders veruit in de meerderheid. Vooral Drenthe, Overijssel en Gelderland moesten het van de Nederlandse vakantieganger hebben. De Nederlanders vertegenwoordigden daar circa 90 procent van het totale aantal overnachtingen. De voorkeur voor provincies naar de herkomst van de bezoekers, is te zien in tabel 3.3.1. Duitsers hebben een voorkeur voor Zeeland, Noord- en Zuid-Holland en daarnaast voor hun buurprovincie Limburg. Belgische toeristen hebben vooral een sterke voorkeur voor Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. In 2012 werden in ieder van deze provincies tussen de 0,6 en 0,8 miljoen overnachtingen door Belgen gemaakt. Bezoekers uit het Verenigd Koninkrijk interesseren zich vooral voor Noord-Holland (ruim 60 procent van hun overnachtingen vond daar plaats) en Zuid-Holland (15,3 procent).

Tabel 2.2.9 geeft de verdeling van het aantal overnachtingen naar toeristengebied weer. Net als in voorgaande jaren stonden de Noordzeepadplaatsen in 2012 met afstand bovenaan met 13,2 miljoen overnachtingen, wat bijna 16 procent van het totale aantal overnachtingen was. De vier grote steden kwamen met 12,6 miljoen op de tweede plaats; hun relatieve aandeel bedroeg 15 procent van het totale aantal overnachtingen.

2.2.9 Overnachtingen van gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar toeristengebied¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012	
	%					1998=100					x mln
Nederland	100	100	100	100	100	110	111	111	110	84,2	
waaronder											
Waddeneilanden	6	6	6	5	6	96	97	87	89	4,7	
Noordzeepadplaatsen	17	16	16	17	16	115	115	116	108	13,2	
IJsselmeerkust	4	4	4	4	5	120	110	118	133	4,0	
Deltagebied	4	3	3	3	3	115	120	118	104	2,3	
Meren in Groningen, Friesland en Noord-West Overijssel	2	2	2	1	1	118	107	86	73	1,0	
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	2	2	2	2	2	117	101	108	105	1,5	
Veluwe en Veluwerand	8	8	8	7	7	91	91	88	82	5,9	
Achterhoek	2	2	2	2	2	114	112	117	119	2,1	
Twente, Salland en Vechtstreek	5	6	6	6	6	112	104	108	98	4,6	
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	7	8	8	7	8	113	112	105	111	6,4	
West- en Midden-Brabant	9	9	9	9	9	112	118	126	123	7,6	
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	9	10	8	8	9	105	101	101	107	7,5	
Zuid-Limburg	5	5	5	5	5	86	88	92	93	4,1	
Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht	13	13	14	15	15	119	134	136	138	12,6	

Bron CBS.

¹⁾ Zie voor de afbakening van de toeristengebieden bijlage II (cartogram toeristengebieden).

Noordzeepadplaatsen met

13 200 000

overnachtingen het populairst

In logiesaccommodaties op de Waddeneilanden verbleven gasten in 2012 gemiddeld het langst, gemiddeld 4 nachten in een accommodatie (tabel 2.2.10). Ook het gebied de *Groningse, Friese en Drentse zandgronden* scoort hoog met een gemiddelde van 3,7 overnachtingen per gast. Daarna volgen de *Noordzeepadplaatsen*, het *Deltagebied* en de *Achterhoek* met ieder een gemiddelde van 3,4 overnachtingen per gast. De grote steden vormen het contrast: met het laagste gemiddelde aantal overnachtingen per gast van 1,8 zijn zij het domein van de zakenmensen en de (buitenlandse) toeristen die kort de stad bezoeken.

In de tabellen 3.3.1 tot en met 3.4.3 van hoofdstuk 3 wordt voor 2012 en per type accommodatie nader ingegaan op het aantal overnachtingen naar provincie en toeristengebied.

2.2.10 Gemiddeld aantal overnachtingen van gasten in één accommodatie naar toeristengebied

	2008	2009	2010	2011	2012
Nederland	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7
waaronder					
Waddeneilanden	4,4	4,2	4,2	4,1	4,0
Noordzeepadplaatsen	3,6	3,6	3,6	3,6	3,4
IJsselmeerkust	3,2	3,3	3,0	3,3	2,9
Deltagebied	4,1	3,9	3,8	3,6	3,4
Meren in Groningen, Friesland en Noord-West Overijssel	3,1	3,1	3,1	2,7	2,6
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	2,4	2,6	2,2	2,3	2,2
Veluwe en Veluwerand	3,2	3,4	3,2	3,1	3,0
Achterhoek	3,8	3,9	3,8	3,6	3,4
Twente, Salland en Vechtstreek	3,4	3,7	3,4	3,6	3,2
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	3,8	3,8	4,0	3,7	3,7
West- en Midden-Brabant	3,0	2,9	3,0	3,0	2,9
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	3,7	3,5	3,5	3,3	3,3
Zuid-Limburg	2,3	2,3	2,4	2,4	2,3
Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8

Bron: CBS.

¹⁾ Zie voor de afbakening van de toeristengebieden bijlage II (cartogram toeristengebieden).

Logiesvorm

In paragraaf 2.1 was te lezen dat 65 procent van alle gasten in een hotel, pension of jeugdherberg overnacht. Omgerekend naar het aantal overnachtingen blijkt dat met ruim 35 miljoen overnachtingen in 2012 slechts 41 procent van het totale aantal nachten is doorgebracht in dergelijke accommodaties (tabel 2.2.11). Gasten in hotels en pensions blijven dan ook relatief kort: gemiddeld 1,7 nachten. De verblijfsduur op een kampeerterrein is nog steeds het langst: in 2012 werden er gemiddeld 5,1 nachten door een gast doorgebracht. De overige typen accommodaties kennen een relatief stabiel aantal overnachtingen per gast door de jaren heen. In de groepsaccommodaties is de gemiddelde verblijfsduur per gast 2,7 nachten, in bungalows 4,6 nachten.

2.2.11 Overnachtingen van gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar type accommodatie

	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Totaal overnachtingen	%					x mln				
Hotels, pensions en jeugdaccommodaties	39	37	40	41	42	32,6	31,5	33,7	34,6	35,4
Huisjescomplexen	35	34	33	34	33	29,2	29,1	28,0	28,6	28,0
Kampeerterreinen	22	24	23	22	21	18,8	20,1	19,3	18,8	17,4
Groepsaccommodaties	5	5	5	4	4	3,8	3,9	3,9	3,4	3,4
Totaal	100	100	100	100	100	84,5	84,5	84,9	85,4	84,2
Gemiddeld aantal overnachtingen per gast in één accommodatie	abs.									
Hotels, pensions en jeugdaccommodaties	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7					
Huisjescomplexen	4,9	4,7	4,7	4,7	4,6					
Kampeerterreinen	5,9	5,7	5,5	5,5	5,1					
Groepsaccommodaties	2,7	2,7	2,8	2,7	2,7					
Totaal	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7					

Bron: CBS.

Doorgaans wordt rond de drie kwart van de hotelovernachtingen in een drie- of viersterrenhotel doorgebracht; dit aandeel schommelt de laatste jaren tussen 70 en 79 procent. In de vijfsterrenhotels kwam 77 procent van de overnachtingen in 2012 voor rekening van buitenlandse gasten (tabel 2.2.12). Ook in de hotels met één ster overnachtten relatief veel buitenlanders. In dat segment zorgden de buitenlandse toeristen voor bijna 60 procent van het aantal overnachtingen.

2.2.12 Overnachtingen van gasten in Nederlandse hotels en pensions naar sterrenklasse, 2012

	Eenheid	Hotels naar sterrenklasse					Pensions en hotels zonder ster	Totaal
		5	4	3	2	1		
Totaal overnachtingen	mln	1,7	17,4	10,5	2,0	0,8	3,1	35,4
waaronder van gasten afkomstig uit het buitenland	%	77	44	46	54	59	58	48
Gemiddeld aantal overnachtingen per gast in één hotel/pensioen		1,5	1,6	1,8	2,0	2,2	2,0	1,7

Bron: CBS.

2.2.13 Overnachtingen van gasten in Nederlandse hotels en pensions naar sterrenklasse

	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2012	
Totaal overnachtingen	%					1998=100					x mln
Hotels met sterren											
waarvan											
5 sterren	4	5	4	5	5	63	58	67	67	17,4	
4 sterren	41	43	45	48	49	149	166	180	190	17,4	
3 sterren	30	32	31	29	30	118	125	121	125	10,5	
2 sterren	7	7	7	6	6	69	77	69	65	2,0	
1 ster	3	2	2	3	2	60	69	80	64	0,8	
Pensions en hotels zonder ster	15	11	10	9	9	107	103	96	94	3,1	
Totaal	100	100	100	100	100	114	122	125	128	35,4	
Gemiddeld aantal overnachtingen per gast in één accommodatie	abs.										
Hotels met sterren											
waarvan											
5 sterren	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5						
4 sterren	1,6	1,6	1,7	1,6	1,6						
3 sterren	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8						
2 sterren	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0						
1 ster	2,2	2,0	2,0	2,0	2,2						
Pensions en hotels zonder ster	2,0	2,1	2,1	2,0	2,0						
Totaal	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7						

Bron: CBS.

De hotelsector kende in 2012 een stijging van het aantal overnachtingen met 2,4 procent ten opzichte van 2011. In de hotels met 3 en 4 sterren steeg het aantal overnachtingen, in de hotels met 1 en 2 sterren nam het aantal overnachtingen echter sterk af. Deze daling bedroeg respectievelijk 20 en 7 procent. In de vijfsterrenhotels bleef het aantal overnachtingen stabiel. De gemiddelde verblijfsduur per sterrenklasse wijzigt niet veel van jaar op jaar (tabel 2.2.13). Zoals reeds aangegeven bij de aantallen gasten is de sterrenindeling de afgelopen jaren gewijzigd. Dit kan mede een oorzaak zijn van verschuivingen in aantallen overnachtingen per sterrenklasse.

In de tabellen 3.5.1 en 3.5.2 van hoofdstuk 3 wordt voor het jaar 2012 nader ingegaan op de verdeling van de overnachtingen naar logiesvorm en land van woonplaats.

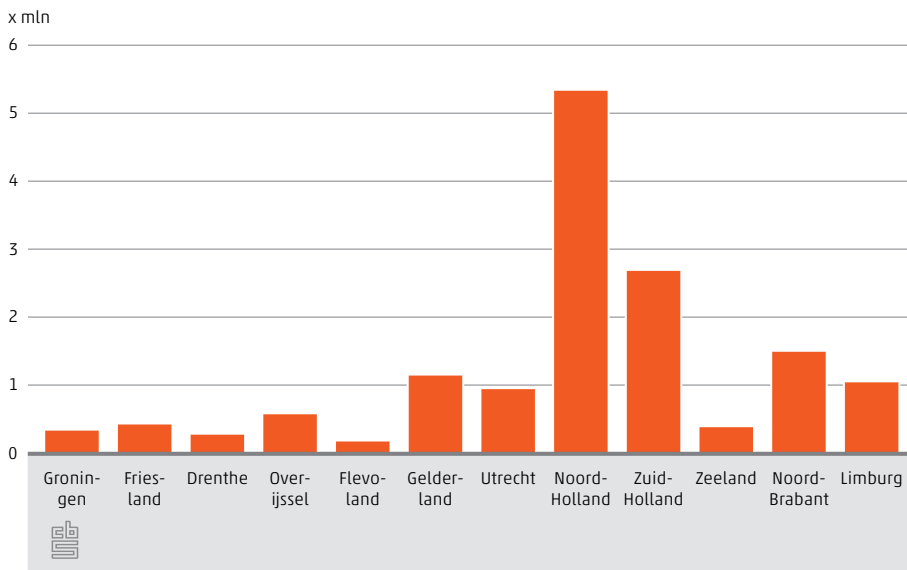
2.3 Zakelijke overnachtingen

Aantal zakelijke hotelovernachtingen per provincie

In 2012 vonden in de Nederlandse hotels 2,6 procent minder zakelijke overnachtingen plaats dan in het jaar ervoor. Daarmee kwam het aantal zakelijke overnachtingen uit op 14,8 miljoen. Het grootste deel daarvan werd doorgebracht in Noord-Holland (figuur 2.3.1). Deze provincie was goed voor 5,3 miljoen zakelijke overnachtingen, 36 procent van het totaal. Dit aandeel is zo groot omdat alleen al in Amsterdam bijna een kwart van alle zakelijke overnachtingen werd doorgebracht.

De tweede provincie wat zakelijke hotelovernachtingen betreft, was Zuid-Holland met 2,7 miljoen zakelijke nachten. In Flevoland vonden de minste zakelijke hotelovernachtingen plaats. Met 0,2 miljoen zakelijke hotelnachten bedroeg het aandeel van deze provincie in het totale aantal zakelijke hotelovernachtingen slechts 1 procent.

2.3.1 Aantal zakelijke overnachtingen per provincie, 2012

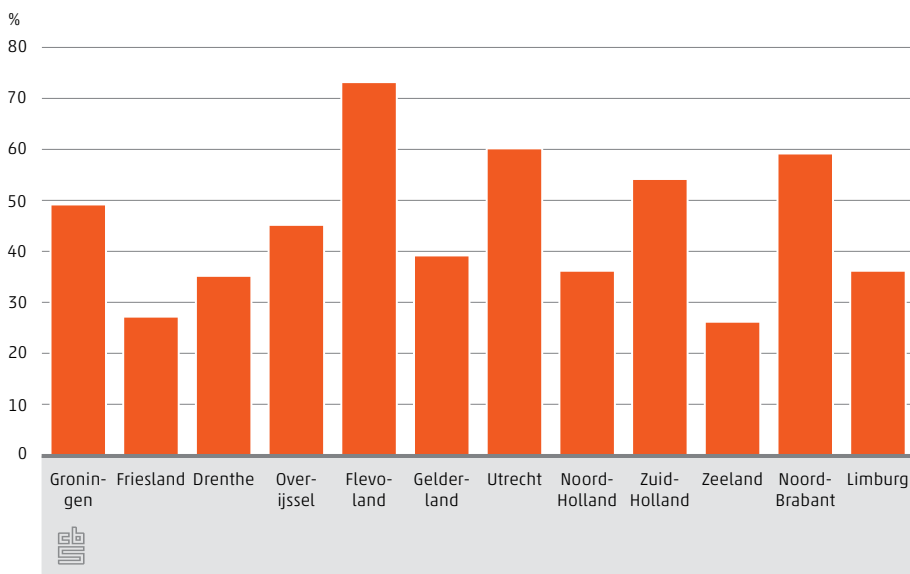

Bron: CBS.

Aandeel zakelijke hotelovernachtingen het hoogst in Flevoland

Het aandeel van zakelijke overnachtingen bedroeg, gerekend over alle hotels in Nederland, gemiddeld 43 procent in 2012. Dit betekent dat 43 procent van het aantal geregistreerde hotelnachten door zakelijke reizigers is gemaakt. In de provincie Flevoland lag het aandeel zakelijke overnachtingen het hoogst, met 73 procent (figuur 2.3.2). Utrecht volgde met 60 procent. Zeeland had met 26 procent het laagste aandeel zakelijke overnachtingen, in 2011 was dit nog 30 procent. Opvallend is dat Noord-Holland met 36 procent een relatief laag aandeel zakelijke nachten had, terwijl hier absoluut gezien de meeste zakelijke overnachtingen plaatsvonden.

2.3.2 Aandeel zakelijke overnachtingen per provincie, 2012

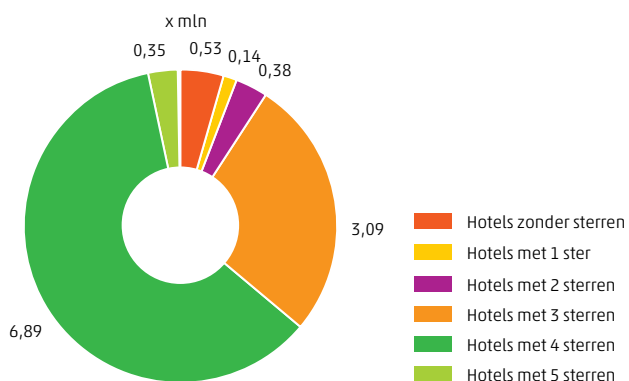
Bron: CBS.

Helft van de zakenreizigers boekt viersterrenhotel

In 2012 werden zes op de tien zakelijke overnachtingen buiten Amsterdam in hotels met vier sterren doorgebracht (figuur 2.3.3). De driesterrenhotels volgden met 27 procent van alle zakelijke nachten. De hotels met één ster sloten met het laagste aandeel zakelijke overnachtingen de rij.

In de gemeente Amsterdam lagen de verhoudingen net iets anders in dat jaar. Hoewel ook hier de viersterrenhotels met 47 procent het grootste aandeel zakenreizigers trokken, was dat aandeel kleiner dan voor de rest van Nederland. De vijfsterrenhotels hadden 18 procent van de zakelijke overnachtingen in Amsterdam (figuur 2.3.4).

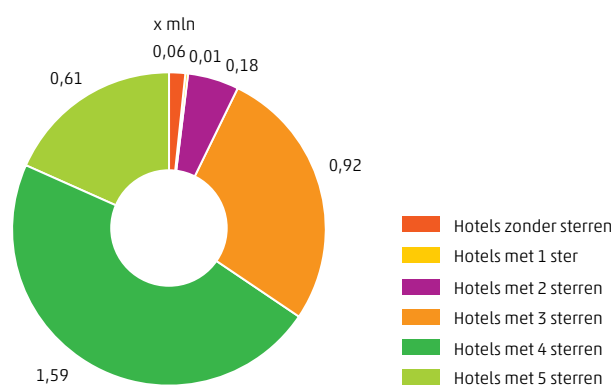
2.3.3 Aantal zakelijke overnachtingen in hotels in heel Nederland uitgezonderd Amsterdam, 2012

Bron: CBS.

2.3.4 Aantal zakelijke overnachtingen in hotels in Amsterdam, 2012

Bron: CBS.

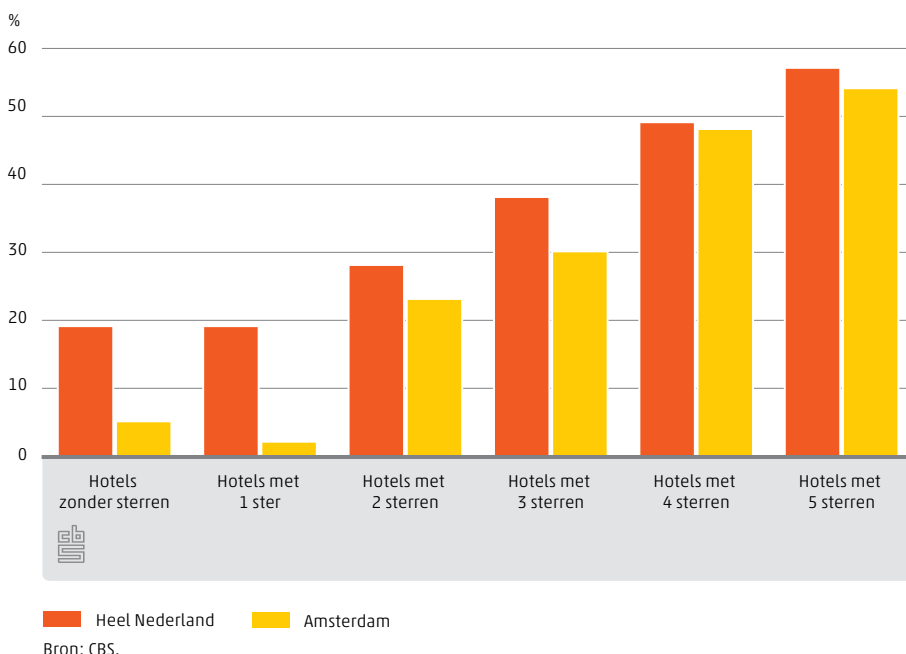

Minder sterren, meer toeristen

Naarmate een hotel minder sterren heeft, trekt het minder toeristen met zakelijke motieven voor verblijf. In de vijfsterrenhotels werd 57 procent van de overnachtingen gedaan door zakenreizigers (figuur 2.3.5). In hotels met één ster is dit slechts 19 procent van de overnachtingen. Dit type hotel ontvangt relatief gezien het laagste aantal zakelijke toeristen.

In Amsterdam waren de verschillen tussen de hotels met sterren nog groter. In de Amsterdamse hotels met één ster hadden de zakelijke reizigers een aandeel van 2 procent.

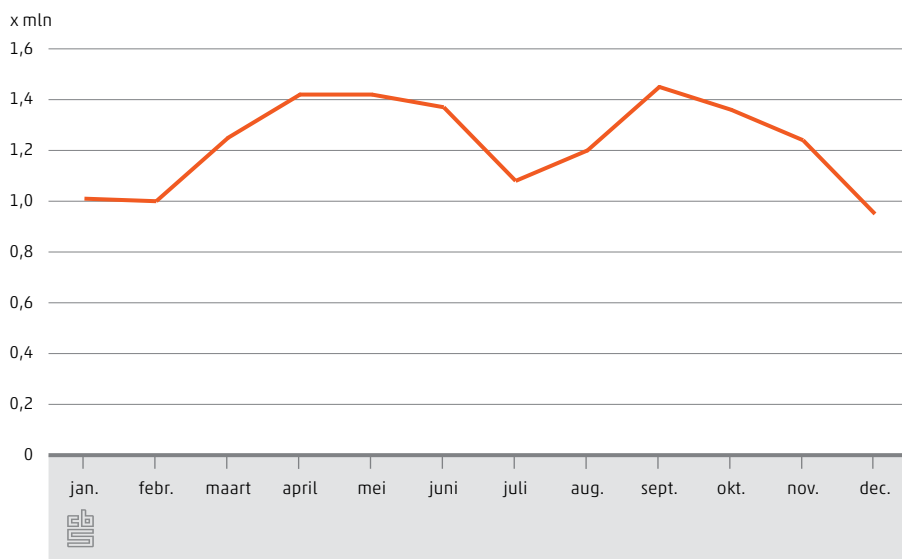
2.3.5 Aandeel zakelijke overnachtingen in hotels per sterrenklasse, 2012

Aandeel zakelijke overnachtingen het laagst in augustus

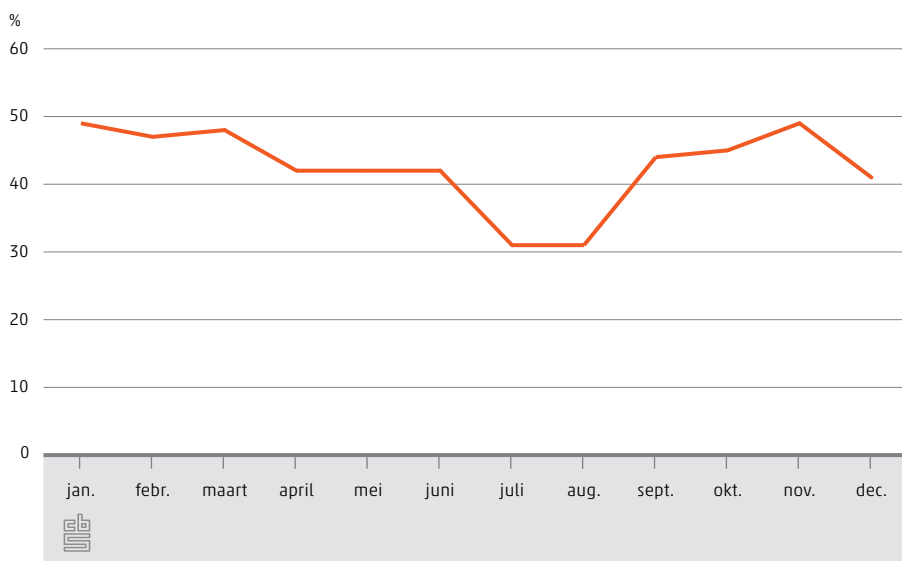
Vooral in de maanden juli en augustus is het aandeel zakelijke overnachtingen lager dan in de rest van het jaar. Toeristen komen dan vooral voor andere dan zakelijke redenen naar Nederland. Zowel in juli als in augustus 2012 was het percentage zakelijke overnachtingen 31 procent (figuur 2.3.7). Dit kwam overeen met respectievelijk 1,1 en 1,2 miljoen zakelijke overnachtingen. In december vond het kleinste absolute aantal zakelijk overnachtingen plaats, te weten 0,95 miljoen.

2.3.6 Aantal zakelijke overnachtingen in hotels, 2012

Bron: CBS.

2.3.7 Aandeel zakelijke overnachtingen in hotels, 2012

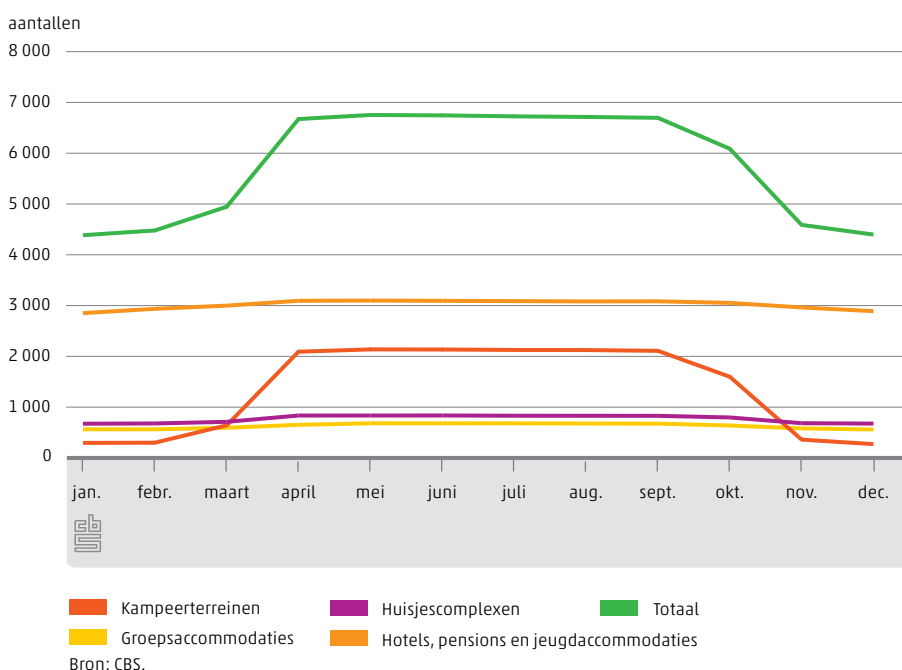
Bron: CBS.

2.4 Aanbod en bezettingsgraad van Nederlandse logiesaccommodaties

Aanbod

In 2012 stonden 6213 logiesverstrekende bedrijven (vestigingen) voor toeristische verhuur bij het CBS geregistreerd die voldeden aan de criteria voor toezending van de maandelijkse vragenlijst (zie Bijlage I). Niet alle accommodaties zijn echter het gehele jaar geopend. In figuur 2.4.1 is aangegeven hoeveel accommodaties er per maand geopend waren.

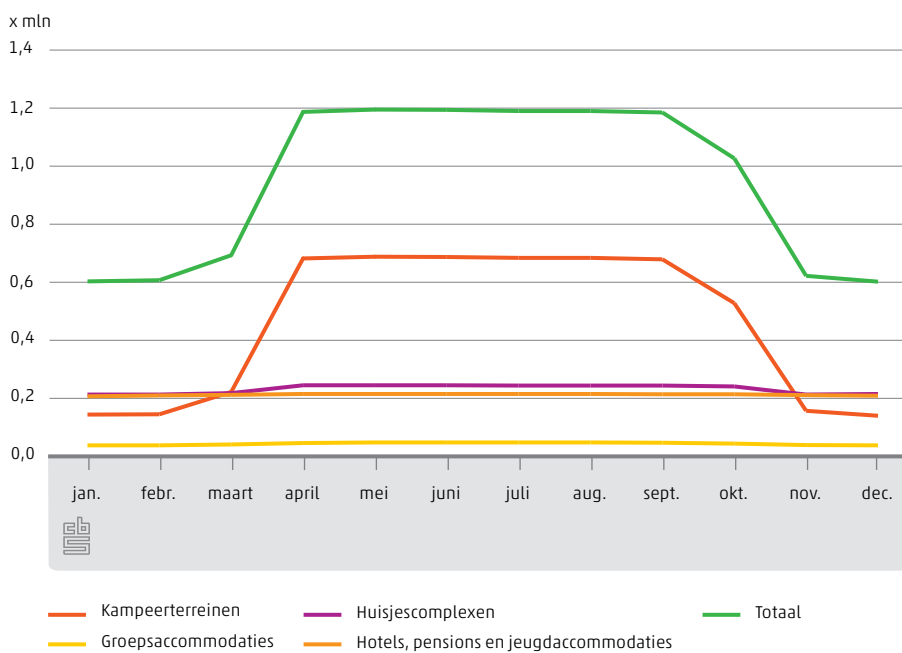
2.4.1 Geopende accommodaties, 2012

De maanden april tot en met september vormen qua aanbod duidelijk het hoogseizoen. Ook in oktober (met de herfstvakantie) zijn nog veel toeristische bedrijven geopend. In de maanden november tot en met maart zijn veel bedrijven gesloten, en dat geldt in het bijzonder voor de kampeerterrainen. De kampeerterrainen die in de winter nog wel geopend zijn, zijn vooral 'gemengde' bedrijven, dat wil zeggen bedrijven die ook bungalows verhuren en daarom toch geopend zijn.

Door de aanwezigheid van gemengde bedrijven tellen de onderscheiden soorten accommodaties niet op tot het totaal van 6213 maar tot 6852. Een bedrijf met kampeerplaatsen en bungalows wordt bij beide logiesvormen meegeteld. Ook in figuur 2.4.1 is dit het geval. In figuur 2.4.2 wordt het aantal slaapplekken weergegeven dat per maand beschikbaar is voor toeristische verhuur. Hier tellen de onderscheiden logiesaccommodaties wel op tot het totaal, omdat per gemengd bedrijf een onderscheid kan worden gemaakt naar bijvoorbeeld slaapplekken in huisjes en kampeerslaapplekken. In de maanden april tot en met oktober zijn in Nederland bijna 1,2 miljoen slaapplekken beschikbaar. In de wintermaanden daalt dit tot rond de 600 duizend.

2.4.2 Aanbod slaapplekken voor toeristische verhuur¹⁾ in geopende logiesaccommodaties, 2012

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de figuur hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

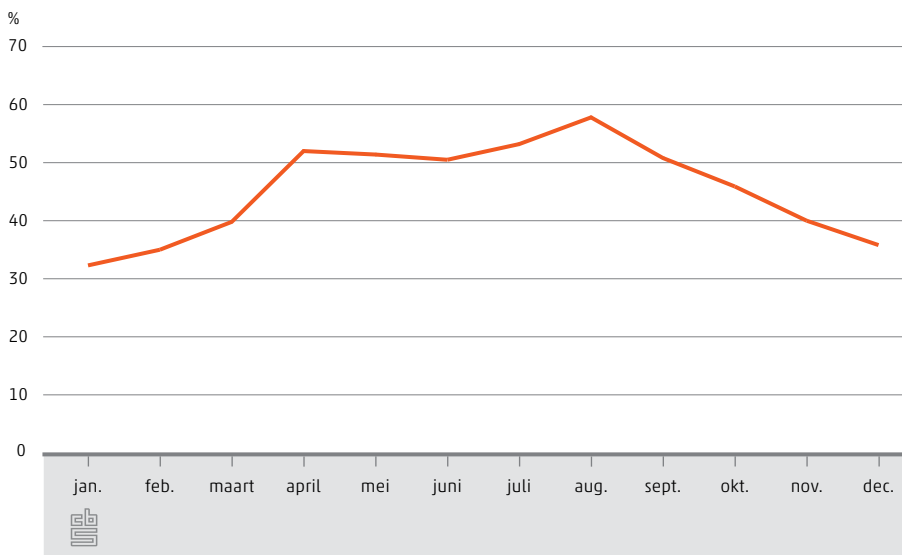
In de tabellen 3.2.1 tot en met 3.2.3 van hoofdstuk 3 zijn, voor 2012 en per type accommodatie, de aantallen accommodaties en slaapplekken per maand vermeld. In de tabellen 3.2.4 tot en met 3.4.3 zijn per provincie en per toeristengebied de aantallen accommodaties en slaapplekken vermeld die in 2012 ten minste één maand geopend waren.

Bezettingsgraad

Per maand kan per logiesvorm een netto *slaapplaatsbezettingsgraad* worden berekend. Het aantal overnachtingen in de maand wordt daartoe gedeeld door de totale capaciteit van de in die maand geopende accommodaties (zie ook Bijlage I). De capaciteit wordt berekend door het aantal slaapplaatsen te vermenigvuldigen met het aantal dagen van de maand. Een bruto bezettingsgraad is te berekenen door de capaciteit van alle bedrijven (geopend plus gesloten) als basis te gebruiken.

In figuren 2.4.3 en 2.4.4 zijn de netto bezettingsgraden per logiesvorm weergegeven. De bezettingsgraad van hotels kwam in de maanden april tot en met september boven de vijftig procent uit, met een maximale bezettingsgraad van 58 procent in de maand augustus (figuur 2.4.3). Huisjescomplexen kennen de hoogste gemiddelde bezettingsgraad van de overige logiesvormen. In de topmaand augustus lag dit in 2012 gemiddeld op ruim 50 procent (figuur 2.4.4). De groepsaccommodaties kenden in 2012 een bezettingsgraad van rond de 30 procent in de maanden mei tot en met september. De kampeerterreinen hebben normaal gesproken in augustus een maximale bezetting. In augustus 2012 was de bezettingsgraad van kampeerterreinen ruim 23 procent, wat lager is dan de 25 procent in 2011.

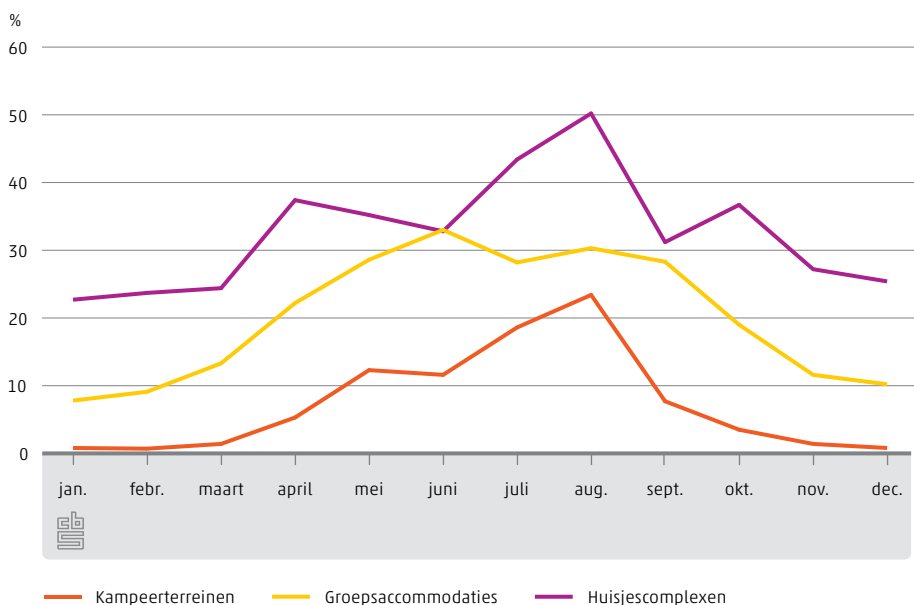
2.4.3 Netto slaapplaatsbezettingsgraad voor hotels, pensions en jeugdaccommodaties, 2012

Bron: CBS.

De kampeerterreinen en groepsaccommodaties kennen relatief lage bezettingsgraden. Hier past echter een kanttekening. Bij de berekening van het aantal slaappleaatsen op een kampeerterein wordt uitgegaan van vijf slaappleaatsen per standplaats. Als alle standplaatsen bezet zijn en per standplaats twee personen kamperen, ligt de slaappleaatsbezettingsgraad slechts op 40 procent. Voor de groepsaccommodaties geldt iets dergelijks: een bedrijf kan flink vol zitten met groepen zonder dat alle bedden in het bedrijf bezet zijn. Bij de verhuur van bungalows zal dit verschijnsel zich in mindere mate voordoen omdat men toch meestal een huisje zoekt dat is afgestemd op het aantal personen.

2.4.4 Netto slaappleaatsbezettingsgraad per maand voor groepsaccommodaties, huisjescomplexen en kampeerterreinen (toeristische verhuur¹⁾), 2012

— Kampeerterreinen — Groepsaccommodaties — Huisjescomplexen

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de figuur hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

Met behulp van de maandelijkse bezettingsgraden kan ook een gemiddelde jaarbezettingsgraad worden berekend. In tabel 2.4.5. zijn deze jaargemiddelden weergegeven. De gemiddelde bezetting van alle typen verblijfsrecreatieve accommodaties is in 2012 lager dan het jaar ervoor. De hotels daarentegen laten in 2012 een verhoogde bezettingsgraad zien.

In de tabellen 3.1.1 tot en met 3.2.3 worden voor het jaar 2012 en per type accommodatie de gemiddelde bezettingsgraden per kwartaal en per maand weergegeven. In de tabellen 3.3.1 tot en met 3.4.3 zijn de gemiddelde bezettingsgraden per jaar per provincie en per toeristengebied opgenomen.

2.4.5 Netto slaapplaatsbezettingsgraad

	2008	2009	2010	2011	2012
	%				
Hotels, pensions en jeugdaccommodaties	46,0	43,2	44,4	45,2	45,5
Huisjescomplexen	38,5	36,8	35,6	35,0	33,0
Kampeerterreinen ¹⁾	10,6	11,7	11,4	11,4	10,5
Groepsaccommodaties	22,8	23,7	24,1	21,4	21,0

Bron: CBS.

¹⁾ Toeristische standplaatsen en trekkershutten.

3.

Tabellen

3.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar kwartaal

3.1.1 Accommodaties, slaapplaatsen en gasten in logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
	absoluut				
Geopende accommodaties ²⁾	4 606	6 724	6 713	5 030	
	x 1 000				
Slaapplaatsen in geopende accommodaties ²⁾	635	1 192	1 188	752	
Gasten uit					
Nederland	3 488	5 826	6 179	4 140	19 633
Buitenland	2 068	3 494	3 596	2 522	11 680
waarvan					
Duitsland	424	982	1 059	546	3 010
België	266	399	444	352	1 462
Verenigd Koninkrijk	333	461	448	372	1 614
Frankrijk	133	188	167	154	642
Zwitserland	34	73	66	45	218
Italië	85	105	143	101	435
Spanje	78	107	135	87	406
Denemarken	23	43	42	27	136
Zweden	24	47	38	30	138
overige landen Eurozone ³⁾	93	134	120	101	448
overige landen in Europa	163	238	203	185	789
Amerika	243	409	396	274	1 323
Azië	130	227	243	187	786
Australië en Oceanië	21	50	59	33	163
Afrika	19	32	33	28	112
Totaal	5 556	9 320	9 775	6 662	31 313

Bron: CBS.

¹⁾ Hotels en pensions, jeugd- en groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterreinen. De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Gemiddeld over de drie betrokken maanden.

³⁾ Cyprus, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Slovenië.

3.1.2 Overnachtingen in logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
	x 1 000				
Overnachtingen van gasten uit					
Nederland	7 811	16 667	21 981	9 807	56 265
Buitenland	4 165	8 485	9 784	5 464	27 898
waarvan					
Duitsland	1 094	3 356	4 233	1 673	10 355
België	566	1 032	1 261	851	3 710
Verenigd Koninkrijk	589	930	932	672	3 122
Frankrijk	258	383	339	289	1 269
Zwitserland	59	148	150	88	445
Italië	171	204	311	200	886
Spanje	146	204	279	157	787
Denemarken	40	89	101	49	280
Zweden	40	90	73	49	251
overige landen Eurozone ²⁾	180	288	294	201	963
overige landen in Europa	305	467	417	337	1 526
Amerika	411	725	743	461	2 340
Azië	232	403	460	325	1 420
Australië en Oceanië	40	102	122	63	326
Afrika	35	64	70	50	219
Totaal	11 977	25 152	31 764	15 271	84 164

Bron: CBS.

¹⁾ Hotels en pensions, jeugd- en groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterreinen.

De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Cyprus, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Slovenië.

3.1.3 Aanbod en gebruik van hotels, pensions en jeugdaccommodaties in Nederland, 2012

	Eenheid	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Geopende accommodaties ¹⁾		2929	3095	3085	2969	
Slaapplaatsen in geopende accommodaties ¹⁾	x 1 000	210	215	215	212	
Gasten uit						
Nederland	x 1 000	2362	2985	3094	2672	11 113
Buitenland	x 1 000	1823	2713	2718	2103	9 357
Totaal	x 1 000	4185	5698	5812	4775	20 470
Overnachtingen van gasten uit						
Nederland	x 1 000	3666	4991	5454	4241	18 352
Buitenland	x 1 000	3169	5031	5203	3662	17 066
Totaal	x 1 000	6836	10022	10657	7903	35 418
Slaapplaatsbezettingsgraad	%	35,8	51,3	54,0	40,6	45,5

Bron: CBS.

¹⁾ Gemiddeld over de drie betrokken maanden.

3.1.4 Aanbod en gebruik van groepsaccommodaties in Nederland, 2012

	Eenheid	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Geopende accommodaties ¹⁾		574	672	678	593	
Slaapplaatsen in geopende accommodaties ¹⁾	x 1000	39	47	48	41	
Gasten uit						
Nederland	x 1000	155	469	351	195	1 170
Buitenland	x 1000	8	29	39	16	93
Totaal	x 1000	163	498	391	211	1 262
Overnachtingen van gasten uit						
Nederland	x 1000	340	1 104	1 034	463	2 941
Buitenland	x 1000	24	97	235	55	411
Totaal	x 1000	364	1 201	1 269	518	3 352
Slaapplaatsbezettingsgraad	%	10,2	28,0	28,9	13,9	21,0

Bron: CBS.

¹⁾ Gemiddeld over de drie betrokken maanden.

3.1.5 Aanbod en gebruik van huisjescomplexen met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012

	Eenheid	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Geopende accommodaties ²⁾		688	835	830	719	
Slaapplaatsen voor toeristische verhuur in geopende accommodaties ²⁾	x 1000	215	245	244	223	
Gasten uit						
Nederland	x 1000	939	1 314	1 247	1 139	4 639
Buitenland	x 1000	221	473	450	357	1 501
Totaal	x 1000	1 160	1 787	1 697	1 497	6 140
Overnachtingen van gasten uit						
Nederland	x 1000	3 690	5 596	6 749	4 615	20 649
Buitenland	x 1000	924	2 227	2 613	1 567	7 331
Totaal	x 1000	4 613	7 824	9 362	6 181	27 980
Slaapplaatsbezettingsgraad	%	23,6	35,2	41,7	30,1	33,0

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Gemiddeld over de drie betrokken maanden.

3.1.6 Aanbod en gebruik van kampeerterreinen met toeristische verhuur¹⁾ van standplaatsen en/of trekkershutten in Nederland, 2012

	Eenheid	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Geopende accommodaties ²⁾		415	2 122	2 120	748	
Slaapplaatsen in geopende accommodaties ²⁾	x 1 000	171	685	682	276	
Gasten uit						
Nederland	x 1 000	33	1 058	1 487	134	2 711
Buitenland	x 1 000	16	279	389	45	729
Totaal	x 1 000	48	1 337	1 876	179	3 440
Overnachtingen van gasten uit						
Nederland	x 1 000	115	4 975	8 745	488	14 323
Buitenland	x 1 000	48	1 130	1 732	180	3 091
Totaal	x 1 000	164	6 105	10 477	668	17 414
Slaapplaatsbezettingsgraad	%	1,1	9,8	16,7	2,6	10,5

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen is niet inbegrepen.

²⁾ Gemiddeld over de drie betrokken maanden.

3.2 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar maand

3.2.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012

	Jan.	Feb.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Totaal
absoluut													
Geopende accommodaties ²⁾	4 386	4 479	4 946	6 673	6 753	6 745	6 726	6 714	6 697	6 088	4 589	4 398	
x 1 000													
Slaapplaatsen in geopende accommodaties	603	607	693	1 187	1 195	1 194	1 190	1 190	1 185	1 027	622	602	
Gasten uit													
Nederland	1 086	1 097	1 306	1 687	2 187	1 952	2 029	2 315	1 836	1 672	1 264	1 204	19 633
Buitenland waarvan	628	635	805	1 253	1 150	1 092	1 233	1 311	1 053	1 024	849	649	11 680
Duitsland	130	120	173	347	327	308	357	423	279	292	144	110	3 010

3.2.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012 (slot)

	Jan.	Feb.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Totaal
België	83	96	87	172	127	100	165	168	111	115	141	97	1462
Verenigd Koninkrijk	97	111	125	166	143	152	147	151	150	136	132	104	1614
Frankrijk	38	42	54	82	62	43	58	65	45	49	58	47	642
Zwitserland	10	10	14	29	24	19	26	20	19	19	14	12	218
Italië	32	23	31	39	33	34	39	72	32	31	35	35	435
Spanje	24	24	30	39	32	36	46	52	36	32	31	24	406
Denemarken	6	7	10	17	14	12	19	12	12	13	9	6	136
Zweden	7	7	10	20	14	12	15	10	13	13	10	6	138
overige landen Eurozone ²⁾	28	28	38	48	43	44	40	40	39	38	36	28	448
overige landen in Europa	51	46	66	82	85	71	66	66	71	72	67	46	789
Amerika	72	74	98	122	139	148	145	119	133	116	92	66	1323
Azië	38	37	55	71	80	77	79	84	80	74	62	52	786
Australië en Oceanië	8	5	7	11	17	23	21	19	20	15	9	9	163
Afrika	6	5	8	9	11	12	12	9	13	11	9	8	112
Totaal	1714	1732	2111	2940	3337	3043	3262	3625	2888	2696	2113	1854	31313
Overnachtingen van gasten uit													
Nederland	2434	2476	2901	4276	6525	5866	7658	9221	5101	4210	2746	2851	56265
Buitenland	1268	1258	1639	3209	2615	2661	3523	3835	2425	2410	1739	1315	27898
waarvan													
Duitsland	339	298	457	1233	1000	1123	1534	1768	931	1031	364	278	10355
België	183	208	175	495	303	234	496	504	261	262	371	218	3710
Verenigd Koninkrijk	166	200	223	346	274	310	305	347	279	244	234	194	3122
Frankrijk	66	76	116	185	119	78	116	147	76	93	110	86	1269
Zwitserland	18	17	24	63	47	38	64	49	37	39	25	24	445
Italië	69	43	60	79	61	65	82	163	66	59	69	72	886
Spanje	43	46	57	77	59	68	98	114	67	58	54	45	787
Denemarken	9	12	19	39	28	23	53	27	22	24	15	10	280
Zweden	11	12	17	43	25	22	30	19	23	22	17	10	251
overige landen Eurozone ³⁾	53	53	74	106	91	92	105	103	86	74	69	59	963
overige landen in Europa	98	85	122	166	165	136	135	145	137	129	121	87	1526
Amerika	119	122	171	213	250	262	280	231	232	196	151	114	2340
Azië	68	67	97	127	138	139	155	162	143	129	106	89	1420
Australië en Oceanië	16	10	14	21	35	46	44	38	39	29	17	17	326
Afrika	11	10	15	17	22	25	25	20	25	20	17	13	219
Totaal	3703	3734	4540	7485	9140	8527	11181	13057	7527	6619	4485	4167	84164

Bron: CBS.

¹⁾ Hotels en pensions, jeugd- en groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterrinen. De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Accommodaties die gedurende de betreffende maand ten minste een dag geopend waren.

³⁾ Cyprus, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Slovenië.

3.2.2 Aanbod en gebruik van hotels, pensions en jeugdaccommodaties in Nederland, 2012

	Eenheid	Jan.	Feb.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Totaal
Geopende accommodaties ¹⁾		2852	2936	2999	3094	3099	3093	3088	3082	3084	3053	2963	2890	
Slaapplaatsen in geopende accommodaties	x 1000	207	210	212	215	215	215	215	215	214	214	211	209	
Gasten uit														
Nederland	x 1000	739	747	876	945	1034	1007	983	1085	1026	1005	855	812	11113
Buitenland	x 1000	548	565	710	934	913	866	909	937	872	807	721	575	9357
Totaal	x 1000	1287	1312	1586	1879	1947	1873	1891	2022	1898	1812	1576	1387	20470
Overnachtingen van gasten uit														
Nederland	x 1000	1133	1165	1369	1573	1750	1668	1764	1989	1701	1622	1319	1300	18352
Buitenland	x 1000	944	972	1254	1775	1671	1585	1776	1857	1570	1421	1220	1020	17066
Totaal	x 1000	2077	2137	2622	3348	3421	3253	3540	3846	3271	3044	2540	2320	35418
Slaapplaats-bezettingsgraad	%	32,3	35,0	39,8	52,0	51,4	50,5	53,2	57,8	50,8	45,9	40,0	35,8	45,5

Bron: CBS.

¹⁾ Accommodaties die gedurende de betreffende maand ten minste een dag geopend waren.

3.2.3 Aanbod en gebruik van verblijfsrecreatie-accommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012

	Eenheid	Jan.	Feb.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Totaal
Geopende accommodaties ²⁾		1534	1543	1947	3579	3654	3652	3638	3632	3613	3035	1626	1508	
Slaapplaatsen in geopende accommodaties	x 1000	395	397	481	972	980	979	976	975	970	813	410	393	
Gasten uit														
Nederland	x 1000	347	350	430	742	1153	945	1047	1230	809	667	409	393	8520
Buitenland	x 1000	80	70	95	319	237	225	324	373	181	217	128	74	2323
Totaal	x 1000	426	420	524	1061	1390	1171	1371	1603	990	883	537	467	10843
Overnachtingen van gasten uit														
Nederland	x 1000	1301	1312	1532	2703	4775	4198	5894	7232	3401	2587	1427	1551	37913
Buitenland	x 1000	325	286	385	1434	944	1076	1747	1978	855	988	519	295	10833
Totaal	x 1000	1626	1597	1918	4137	5719	5274	7641	9211	4256	3575	1946	1847	48746

Bron: CBS.

¹⁾ Groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterrinen (en combinaties van deze logiesvormen). De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Accommodaties die gedurende de betreffende maand ten minste een dag geopend waren.

3.3 Aanbod en gebruik van logies- accommodaties naar provincie

3.3.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar provincie, 2012

	Gronin- gen	Fries- land	Dren- the	Overijs- sel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zee- land	Noord- Brabant	Lim- burg	Neder- land
absoluut													
Accommodaties	217	659	486	609	88	963	195	1006	546	626	742	715	6852
x 1 000													
Slaapplaatsen	26	93	106	106	29	174	33	168	88	125	134	123	1204
Gasten uit													
Nederland	407	1260	1365	1314	414	2752	854	3240	2096	1023	2305	2603	19633
Buitenland	125	233	145	243	134	385	361	6124	1544	738	824	825	11680
waarvan	111	219	141	219	127	349	294	4335	1269	731	725	776	9296
Duitsland	63	149	82	98	67	132	65	970	448	471	158	308	3010
België	7	27	28	51	27	82	47	272	185	210	266	260	1462
Verenigd Koninkrijk	10	11	13	16	9	44	55	1041	225	11	96	84	1614
Frankrijk	2	6	3	9	9	16	23	395	87	10	50	31	642
Zwitserland	2	4	1	4	1	7	8	132	31	5	13	11	218
Italië	3	3	2	4	4	9	17	313	43	3	20	15	435
Spanje	3	2	.	3	.	7	14	302	45	1	16	10	406
Denemarken	3	2	3	7	2	10	6	69	18	1	9	6	136
Zweden	3	2	1	5	.	6	8	79	20	.	9	4	138
overige landen Eurozone ²⁾	5	5	3	7	3	14	19	272	60	12	31	19	448
overige landen in Europa	10	9	4	17	4	23	32	489	108	7	58	28	789
Amerika	6	7	2	9	2	18	32	1064	110	3	44	26	1323
Azië	6	5	2	12	4	13	24	518	135	2	47	18	786
Australië en Oceanië	1	3	5	131	13	.	4	3	163
Afrika	.	.	.	2	.	3	5	76	18	.	4	2	112
Totaal	532	1493	1511	1557	548	3137	1215	9364	3640	1761	3128	3428	31313
Overnachtingen van gasten uit													
Nederland	883	3799	5109	4292	1353	8155	1713	7647	4477	4137	6965	7735	56265
Buitenland	295	863	544	594	505	995	617	12415	3689	3099	1984	2298	27898
waarvan	272	836	533	555	484	910	502	9270	3164	3085	1788	2194	23593
Duitsland	179	669	343	290	288	393	114	2895	1441	2326	402	1015	10355
België	16	71	102	137	99	202	74	513	420	619	754	704	3710

3.3.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar provincie, 2012 (slot)

	Gronin- gen	Fries- land	Dren- the	Overijs- sel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zee- land	Noord- Brabant	Lim- burg	Neder- land
Verenigd Koninkrijk	18	21	31	29	29	102	92	1867	478	31	216	210	3 122
Frankrijk	5	12	9	15	33	35	43	740	174	23	107	73	1 269
Zwitserland	3	11	4	8	5	15	14	263	60	16	23	23	445
Italië	6	4	5	7	5	19	29	659	79	6	35	30	886
Spanje	6	4	.	5	.	16	24	596	80	3	29	20	787
Denemarken	5	6	10	13	6	24	9	133	42	4	16	12	280
Zweden	5	4	3	7	.	10	13	141	41	.	15	8	251
overige landen Eurozone ²⁾	11	13	15	15	8	42	35	523	144	39	72	46	963
overige landen in Europa	19	21	11	28	7	52	55	942	205	17	118	52	1 526
Amerika	10	14	5	16	5	38	57	1 820	229	8	88	51	2 340
Azië	10	9	3	19	14	32	40	927	231	4	92	39	1 420
Australië en Oceanië	2	6	9	258	26	.	9	7	326
Afrika	.	.	.	2	.	10	10	139	38	.	8	7	219
Totaal	1 179	4 662	5 653	4 886	1 858	9 150	2 331	20 061	8 166	7 236	8 949	10 032	84 164

Bron: CBS.

¹⁾ Hotels en pensions, jeugd- en groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterrinen. De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Cyprus, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Slovenië.

3.3.2 Aanbod en gebruik van hotels, pensions en jeugdaccommodaties in Nederland naar provincie, 2012

	Eenheid	Gro- ningen	Fries- land	Dren- the	Over- ijssel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zee- land	Noord- Brabant	Lim- burg	Neder- land
Accommodaties		125	255	146	184	27	321	110	717	365	224	287	394	3 155
Slaapplaatsen	x 1 000	5	12	5	9	2	19	11	74	33	9	19	19	217
Gasten uit														
Nederland	x 1 000	317	661	377	621	127	1 485	685	2 501	1 679	423	975	1 261	11 113
Buitenland	x 1 000	97	110	44	153	32	275	347	5 706	1 251	301	589	452	9 357
Totaal	x 1 000	415	771	421	774	159	1 759	1 032	8 207	2 931	724	1 564	1 713	20 470
Overnachtingen van gasten uit														
Nederland	x 1 000	505	1 302	688	1 022	184	2 385	1 012	4 167	2 674	754	1 536	2 124	18 352
Buitenland	x 1 000	173	249	79	259	48	514	548	10 443	2 288	688	996	781	17 066
Totaal	x 1 000	678	1 551	767	1 280	233	2 899	1 561	14 610	4 961	1 442	2 531	2 905	35 418
Slaapplaats- bezettingsgraad	%	38,5	38,3	40,2	40,4	33,3	42,5	41,4	54,8	41,0	44,6	36,6	43,1	45,5

Bron: CBS.

3.3.3 Aanbod en gebruik van groepsaccommodaties in Nederland naar provincie, 2012

	Eenheid	Gro- ningen	Fries- land	Dren- the	Over- ijssel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zee- land	Noord- Brabant	Lim- burg	Neder- land
Accommodaties		15	131	75	77	7	103	14	34	21	23	133	58	691
Slaapplaatsen	x 1 000	1	8	4	5	1	7	2	2	1	2	10	4	49
Gasten uit														
Nederland	x 1 000	16	153	102	134	17	218	52	47	40	38	283	69	1 170
Buitenland	x 1 000	x	30	5	16	1	3	1	2	6	7	10	11	93
Totaal	x 1 000	16	183	107	150	18	221	54	49	46	45	293	80	1 262
Overnachtingen van gasten uit														
Nederland	x 1 000	37	389	264	340	47	554	123	115	93	102	713	165	2 941
Buitenland	x 1 000	2	152	26	76	5	14	8	6	26	26	42	28	411
Totaal	x 1 000	39	541	290	416	52	568	131	120	119	128	755	193	3 352
Slaapplaats- bezettingsgraad	%	14,2	19,8	19,8	25,3	17,5	22,7	21,3	18,4	26,8	23,7	22,0	13,9	21,0

Bron: CBS.

3.3.4 Aanbod en gebruik van huisjescomplexen met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar provincie, 2012

	Eenheid	Gro- ningen	Fries- land	Dren- the	Over- ijssel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zee- land	Noord- Brabant	Lim- burg	Neder- land
Accommodaties		14	86	68	81	11	136	20	109	50	96	68	108	847
Slaapplaatsen	x 1 000	3	14	29	20	8	32	3	25	18	26	29	40	247
Gasten uit														
Nederland	x 1 000	30	221	665	327	207	608	41	403	237	291	631	977	4 639
Buitenland	x 1 000	14	59	86	60	87	60	8	190	200	236	193	308	1 501
Totaal	x 1 000	44	279	751	388	294	668	49	594	438	527	824	1 286	6 140
Overnachtingen van gasten uit														
Nederland	x 1 000	166	1 092	2 804	1 478	827	2 824	260	1 844	1 109	1 386	2 704	4 156	20 649
Buitenland	x 1 000	89	348	394	213	400	282	44	1 099	1 038	1 318	837	1 271	7 331
Totaal	x 1 000	255	1 440	3 197	1 691	1 227	3 107	304	2 942	2 147	2 704	3 540	5 427	27 980
Slaapplaats- bezettingsgraad	%	23,7	29,0	31,2	25,9	47,3	28,2	30,1	33,7	34,2	29,8	36,8	39,7	33,0

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

3.3.5 Aanbod en gebruik van kampeerterreinen met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar provincie, 2012

	Eenheid	Gro- ningen	Fries- land	Dren- the	Over- ijssel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zee- land	Noord- Brabant	Lim- burg	Neder- land
Accommodaties		63	187	197	267	43	403	51	146	110	283	254	155	2159
Slaapplaatsen	x 1000	17	58	67	72	18	115	17	67	35	88	75	60	692
Gasten uit														
Nederland	x 1000	44	226	221	232	62	441	76	289	139	270	416	296	2711
Buitenland	x 1000	13	34	10	13	14	48	4	226	87	194	32	54	729
Totaal	x 1000	57	260	231	245	76	489	80	515	226	465	448	350	3440
Overnachtingen van gasten uit														
Nederland	x 1000	175	1016	1353	1452	295	2392	318	1522	602	1895	2013	1290	14323
Buitenland	x 1000	32	114	45	47	52	184	17	867	337	1067	110	218	3091
Totaal	x 1000	206	1130	1398	1500	347	2577	335	2389	940	2962	2122	1508	17414
Slaapplaats- bezettingsgraad	%	5,1	8,4	8,8	9,1	7,3	9,0	8,1	15,7	10,4	13,4	12,7	9,8	10,5

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

3.4 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties naar toeristengebied

3.4.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar toeristengebied, 2012

	Wadden- eilanden	Noordzee- badplaatsen	IJsselmeer- kust	Deltagebied	Meren in Groningen, Friesland en NW- Overijssel	Hollands- Utrechtse meren	Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	Veluwe en Veluwerand
Accommodaties	absoluut							
	359	922	355	263	272	66	126	452
	x 1 000							
Slaapplaatsen	66	188	65	42	32	6	26	99
Gasten uit								
Nederland	987	2343	998	433	322	117	543	1729
Buitenland	187	1487	356	252	54	55	138	249
waarvan								
Duitsland	143	953	186	116	27	14	29	74
België	22	250	49	80	15	9	18	63
Verenigd Koninkrijk	4	80	23	18	2	7	21	30
Frankrijk	2	40	22	7	1	4	9	10
Zwitserland	3	17	6	2	.	1	4	5
Italië	2	11	11	3	.	3	4	6
Spanje	1	15	5	1	.	1	4	5
Denemarken	.	10	5	2	.	1	2	7
Zweden	.	5	4	3	.	.	3	3
overige landen Eurozone ²⁾	2	30	10	5	.	2	7	9
overige landen in Europa	2	36	13	8	1	4	13	14
Amerika	3	17	6	4	1	4	11	11
Azië	2	17	13	2	3	5	10	10
Australië en Oceanië	.	3	3	.	.	.	2	2
Afrika	.	4	2	.	.	.	2	2
Totaal	1174	3830	1354	685	376	172	681	1979

Gelders rivieren- gebied	Achterhoek	Twente, Salland en Vechtstreek	Groningse, Friese en Drentse zandgronden	West- en Midden- Brabant	O-Brabant, N- en M-Limburg en Rijk van Nijmegen	Zuid-Limburg	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht (excl. badpl.)	Overig Nederland	Nederland
100	337	506	585	532	498	437	475	567	6 852
16	50	96	122	100	103	54	68	70	1 204
155	554	1 214	1 557	1 941	1 720	1 409	1 733	1 878	19 633
24	60	215	163	729	580	370	5 234	1 527	11 680
8	37	85	88	132	256	84	527	252	3 010
4	8	44	31	244	162	120	234	109	1 462
2	3	15	15	85	42	59	903	305	1 614
1	2	8	3	46	21	16	362	87	642
.	.	3	1	12	5	7	126	24	218
.	1	4	2	18	8	11	303	47	435
.	.	3	1	14	6	7	291	52	406
.	.	7	3	6	8	2	63	18	136
.	.	5	1	8	4	2	76	23	138
1	2	5	4	25	14	12	258	62	448
2	3	16	5	50	23	17	465	118	789
1	1	8	3	38	18	18	947	231	1 323
1	.	10	3	44	10	12	477	168	786
.	.	.	.	4	2	2	129	15	163
.	.	2	.	3	2	2	75	18	112
179	614	1 428	1 720	2 670	2 300	1 779	6 967	3 405	31 313

3.4.1 Aanbod en gebruik van logiesaccommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar toeristengebied, 2012 (slot)

	Wadden- eilanden	Noordzee- badplaatsen	IJsselmeer- kust	Deltagebied	Meren in Groningen, Friesland en NW-Overijs- sel	Hollands- Utrechtse meren	Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	Veluwe en Veluwerand
Overnachtingen van gasten uit								
Nederland	3 713	7 708	2 743	1 337	827	228	1 221	5 277
Buitenland	1 005	5 474	1 222	994	156	96	263	650
waarvan								
Duitsland	876	4 051	759	598	95	28	54	213
België	79	711	156	244	35	16	28	154
Verenigd Koninkrijk	7	203	68	49	3	11	43	77
Frankrijk	4	112	61	14	2	6	19	23
Zwitserland	11	51	15	7	.	2	6	11
Italië	4	23	21	10	.	4	7	13
Spanje	2	28	11	3	.	2	7	13
Denemarken	.	28	13	4	.	2	4	17
Zweden	.	10	7	8	.	.	5	5
overige landen Eurozone ²⁾	7	91	28	13	.	4	16	29
overige landen in Europa	4	75	28	23	6	6	24	33
Amerika	6	41	16	12	2	6	22	25
Azië	3	37	29	6	5	7	19	24
Australië en Oceanië	.	6	6	.	.	.	4	4
Afrika	.	9	4	.	.	.	4	8
Totaal	4 718	13 182	3 965	2 331	983	323	1 484	5 927

Bron: CBS.

¹⁾ Hotels en pensions, jeugd- en groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterrinen. De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Cyprus, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Slovenië.

Gelders rivieren- gebied	Achterhoek	Twente, Salland en Vechtstreek	Groningse, Friese en Drentse zandgronden	West- en Midden- Brabant	O-Brabant, N- en M-Limburg en Rijk van Nijmegen	Zuid-Limburg	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht (excl. badpl.)	Overig Nederland	Nederland
437	1866	4099	5771	5861	5678	3411	2882	3207	56265
51	190	537	600	1773	1835	722	9701	2630	27898
21	126	263	376	340	935	146	983	490	10355
10	25	123	109	706	534	216	386	179	3710
4	7	27	35	197	92	148	1647	503	3122
3	5	13	10	99	57	27	670	143	1269
.	.	8	4	22	12	14	241	39	445
.	3	6	5	31	15	22	640	80	886
.	.	4	3	26	10	15	573	88	787
.	.	12	11	11	16	4	120	33	280
.	.	7	4	14	7	4	137	39	251
3	6	12	16	60	39	23	492	123	963
3	7	26	13	96	49	33	889	214	1526
2	3	15	7	72	38	36	1681	356	2340
2	.	16	5	87	23	24	851	281	1420
.	.	.	.	7	5	4	255	27	326
.	.	2	.	7	4	4	138	34	219
488	2056	4636	6371	7634	7513	4133	12583	5837	84164

3.4.2 Aanbod en gebruik van hotels, pensions en jeugdaccommodaties in Nederland naar toeristengebied, 2012

	Eenheid	Wadden- eilanden	Noordzee- badplaat- sen	IJsselmeer- kust	Delta- gebied	Meren in Groningen, Friesland en NW- Overijssel	Hollands- Utrechtse meren	Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	Veluwe en Veluwe- rand
Accommodaties	absoluut	124	413	157	128	94	35	63	149
Slaapplaatsen	x 1 000	7	24	7	6	3	2	6	12
Gasten uit									
Nederland	x 1 000	427	1 259	447	279	186	93	405	922
Buitenland	x 1 000	53	743	148	117	34	51	129	184
Totaal	x 1 000	480	2 002	595	396	219	144	534	1 106
Overnachtingen van gasten uit									
Nederland	x 1 000	949	2 194	704	469	325	145	583	1 503
Buitenland	x 1 000	145	1 627	297	242	73	80	208	360
Totaal	x 1 000	1 094	3 822	1 001	711	398	224	791	1 863
Slaapplaats- bezettingsgraad	%	43,4	45,6	38,6	33,7	35,9	39,1	35,9	43,5

Bron: CBS.

Gelders rivieren- gebied	Achterhoek	Twente, Salland en Vechtstreek	Groningse, Friese en Drentse zand- gronden	West- en Midden- Brabant	O-Brabant, N- en M-Limburg en Rijk van Nijmegen	Zuid- Limburg	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht (excl. badpl.)	Overig Nederland	Nederland
37	96	152	177	214	194	281	465	376	3155
1	3	8	7	16	8	15	59	32	217
85	241	559	475	884	452	1021	1708	1673	11113
17	28	129	57	513	228	330	5140	1455	9357
102	269	687	532	1397	680	1351	6848	3128	20470
119	404	935	842	1391	698	1740	2788	2564	18352
24	54	206	102	855	390	583	9421	2399	17066
143	458	1141	944	2247	1088	2322	12209	4962	35418
32,1	36,9	39,7	39,5	38,4	37,2	44,4	56,6	43,0	45,5

3.4.3 Aanbod en gebruik van verblijfsrecreatie-accommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland naar toeristengebied, 2012

	Eenheid	Wadden- eilanden	Noordzee- badplaat- sen	IJsselmeer- kust	Delta- gebied	Meren in Groningen, Friesland en NW- Overijssel	Hollands- Utrechtse meren	Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	Veluwe en Veluwe- rand
Accommoda- ties		235	509	198	135	178	31	63	303
Slaapplaatsen	x 1 000	59	164	58	37	28	4	19	88
Gasten uit									
Nederland	x 1 000	559	1084	551	155	136	25	138	808
Buitenland	x 1 000	134	744	208	135	20	4	9	65
Totaal	x 1 000	693	1828	759	290	156	28	147	873
Overnachten- gen van gas- ten uit									
Nederland	x 1 000	2764	5514	2039	869	502	83	638	3774
Buitenland	x 1 000	860	3847	925	752	83	16	55	290
Totaal	x 1 000	3624	9360	2964	1621	585	99	692	4064

Bron: CBS.

¹⁾ Groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterreinen (en combinaties van deze logiesvormen). De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen en huisjes is niet inbegrepen.

Gelders rivieren- gebied	Achterhoek	Twente, Salland en Vechtstreek	Groningse, Friese en Drentse zand- gronden	West- en Midden- Brabant	O-Brabant, N- en M-Limburg en Rijk van Nijmegen	Zuid- Limburg	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht (excl. badpl.)	Overig Nederland	Nederland
63	241	354	408	318	304	156	10	191	3 697
15	46	88	116	84	95	39	9	38	987
71	313	655	1 082	1 057	1 268	388	25	205	8 520
7	32	86	106	216	352	40	94	72	2 323
77	345	741	1 188	1 273	1 620	428	119	278	10 843
318	1 462	3 164	4 929	4 470	4 981	1 671	94	643	37 913
27	136	332	499	917	1 445	140	280	232	10 833
345	1 598	3 495	5 427	5 388	6 425	1 811	374	875	48 746

3.5 Het gebruik van logies- accommodaties naar logiesvorm

3.5.1 Gebruik van hotels, pensions en jeugdaccommodaties in Nederland naar land van woonplaats van de gasten, 2012

	Gasten Overnachtingen			Gasten Overnachtingen	
	x 1 000			x 1 000	
Nederland	11 113	18 352	Letland	8	14
Buitenland	9 357	17 066	Litouwen	12	21
waarvan			Oekraïne	20	37
Duitsland	1 600	3 125	overig Europa	157	288
België	885	1 438	Amerika	1 314	2 299
Luxemburg	44	81	waarvan		
Verenigd Koninkrijk	1 523	2 732	Canada	131	247
Ierland	93	165	Verenigde Staten	932	1 567
Frankrijk	559	974	Brazilië	108	222
Zwitserland	198	369	overig Amerika		
Liechtenstein	3	5	(Midden en Zuid)	143	263
Italië	405	809	Azië	779	1 384
Malta	6	13	waarvan		
Spanje	396	753	Japan	136	229
Portugal	55	105	Indonesië	32	61
Oostenrijk	75	145	Israël	86	178
Denemarken	122	223	Taiwan	27	47
Zweden	132	233	China	173	267
Noorwegen	115	212	Hongkong	23	43
Finland	62	117	Zuid-Korea	28	48
IJsland	8	15	India	77	142
Griekenland	36	71	overig Azië	197	369
Cyprus	8	16	Australië en Oceanië	160	313
Turkije	72	133	waarvan		
Polen	94	175	Australië	134	264
Tsjechië	38	73	Nieuw-Zeeland	16	32
Bulgarije	14	27	overig Oceanië	9	17
Roemenië	39	72	Afrika	110	211
Slowakije	14	26	waarvan		
Slovenië	11	21	Zuid-Afrika	33	63
Hongarije	31	55	overig Afrika	77	148
Rusland	154	304			
Estland	7	13	Totaal	20 470	35 418

Bron: CBS.

3.5.2 Gebruik van verblijfsrecreatie-accommodaties met toeristische verhuur¹⁾ in Nederland, 2012

	Gasten			Overnachtingen		
	Groeps- accommo- daties	Huisjes- com- plexen	Kampeer- terreinen	Groeps- accommo- daties	Huisjes- com- plexen	Kampeer- terreinen
	x 1 000					
Nederland	1170	4 639	2 711	2 941,0	20 648,9	14 323,1
Buitenland	93	1 501	729	411,2	7 331,0	3 090,7
waarvan						
Duitsland	61	888	460	300,1	4 676,9	2 252,4
België	16	461	100	56,6	1 855,4	360,2
Verenigd Koninkrijk	6	44	40	24,8	229,3	136,3
Frankrijk	.	42	41	.	187,1	104,9
Zwitserland	.	7	10	.	42,0	27,4
Italië	.	3	26	.	15,3	60,2
Spanje	.	3	7	.	14,2	18,7
Denemarken	.	6	7	.	30,0	23,8
Zweden	.	2	4	.	7,8	9,5
overige landen Eurozone ²⁾	3	24	11	9,6	148,4	32,3
overige landen in Europa	3	9	16	6,7	51,3	43,5
Amerika	.	4	4	.	27,0	11,4
Azië	.	6	1	.	32,8	2,8
Australië en Oceanië	.	1	3	.	7,2	6,1
Afrika	.	1	.	.	6,4	.
Totaal	1 262	6 140	3 440	3 352,2	27 979,9	17 413,8

Bron: CBS.

¹⁾ De gegevens in de tabel hebben uitsluitend betrekking op toeristische verhuur. Het aanbod en gebruik van vast verhuurde standplaatsen of huisjes is niet inbegrepen.

²⁾ Cyprus, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Slovenië.

Bijlagen

I Doel en opzet van de Statistiek Logiesaccommodaties

Doel van de statistiek

De Statistiek Logiesaccommodaties beoogt een cijfermatig inzicht te geven in aanbod en gebruik van logiesverstreckende accommodaties in Nederland.

Populatie

De onderzoekspopulatie van de Statistiek Logiesaccommodaties wordt in principe gevormd door alle logiesverstreckende accommodaties in Nederland met ten minste vijf slaappleaatsen in een hotel of pension of ten minste twintig slaappleaatsen in een verblijfsrecreatie-accommodatie: kampeerterein, huisjes-complex, jeugd- of groepsaccommodatie.

De populatie wordt bepaald aan de hand van:

- de inschrijvingen bij het Bedrijfschap Horeca en Catering;
- het adressenbestand van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (voorheen Toerisme Recreatie Nederland) voor verschillende vormen van verblijfsrecreatie.

Alle exploitanten van de accommodaties behorend tot de onderzoekspopulatie ontvangen eenmaal per jaar een inventarisatievragenlijst. Met deze vragenlijst wordt de tenaamstelling en adressering gecontroleerd en voorts worden hiermee de capaciteit van de accommodatie en de aard daarvan, de openstelling in de maanden van het jaar en de sterrenclassificatie van hotels vastgesteld. Aan de hand van de geregistreeerde capaciteit wordt bepaald of de accommodatie in aanmerking komt voor de maandelijkse waarneming van het bezoek (aantal gasten en aantal overnachtingen). Alleen de volgende accommodaties komen hiervoor in aanmerking:

- hotels en pensions, jeugdherbergen en jeugdhôtels met ten minste vijf slaappleaatsen;
- kampeertereinen met ten minste twintig slaappleaatsen;
- huisjescomplexen met ten minste twintig slaappleaatsen;
- groepsaccommodaties met ten minste twintig slaappleaatsen;

Bij combinaties van kampeertereinen, huisjescomplexen en/of groepsaccommodaties behoren alleen die onderdelen tot de populatie, die over ten minste twintig slaappleaatsen beschikken.

Schema 1 Gehanteerde ondergrenzen vanaf 1998

Type logiesaccommodatie	Ondergrens
	aantal slaappleaatsen
Hotels, pensions en jeugdaccommodaties	5
Kampeertreinen	20
Huisjescomplexen	20
Groepsaccommodaties	20

Bron: CBS.

Waarneming

Uit de bedrijven die tot de populatie behoren, wordt in november voorafgaand aan het jaar van waarneming een steekproef getrokken. Hierbij wordt gestratificeerd naar type bedrijf, aantal slaappleaatsen en regio (COROP-gebied). Alleen de getrokken bedrijven worden – voor de maanden waarin deze geopend zijn – met een maandvragenlijst benaderd. Van de 6213 vestigingen van bedrijven die in 2012 tot de populatie behoorden, zijn er in totaal 2305 getrokken. Met behulp van de maandvragenlijst wordt het aantal in de desbetreffende maand vertrokken gasten geregistreerd, onderscheiden naar land van woonplaats. Ook wordt met de maandvragenlijst het aantal overnachtingen van de vertrokken gasten vastgelegd. De geregistreerde gasten en overnachtingen van de responderende bedrijven in de steekproef worden opgehoogd naar de totale populatie, dus ook voor de bedrijven die buiten de steekproef zijn gevallen en voor optredende (partiële) non-respons.

In schema 2 zijn de kerngegevens opgenomen per accommodatievorm. Daarbij zijn bedrijven die meerdere accommodatievormen omvatten, gesplitst per accommodatievorm. Hierdoor is de som van de delen (6852) hoger dan het aantal vestigingen van bedrijven (6213).

Schema 2 Populatiegegevens logiesaccommodaties 2007-2012¹⁾

Type logiesaccommodatie	Eenheid	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hotels, pensions en jeugd-accommodaties							
accommodaties	x 1	3 196	3 180	3 151	3 172	3 194	3 155
slaapplaatsen	x 1 000	200	199	204	212	214	217
gasten	x 1 000	19 229	18 496	17 846	19 225	19 876	20 470
overnachtingen	x 1 000	34 159	32 619	31 481	33 708	34 576	35 418
Kampeerterreinen (toeristisch)							
accommodaties	x 1	2 452	2 358	2 324	2 256	2 214	2 159
slaapplaatsen	x 1 000	736	736	723	716	702	692
gasten	x 1 000	3 603	3 198	3 549	3 483	3 422	3 440
overnachtingen	x 1 000	20 824	18 811	20 085	19 297	18 817	17 414
Huisjescomplexen							
accommodaties	x 1	837	813	843	806	856	847
slaapplaatsen	x 1 000	220	216	227	224	242	247
gasten	x 1 000	5 989	5 997	6 119	5 907	6 133	6 140
overnachtingen	x 1 000	29 283	29 174	29 051	27 994	28 601	27 980
Groepsaccommodaties							
accommodaties	x 1	783	745	733	720	703	691
slaapplaatsen	x 1 000	56	53	51	50	49	49
gasten	x 1 000	1 439	1 411	1 446	1 393	1 236	1 262
overnachtingen	x 1 000	4 002	3 848	3 899	3 874	3 375	3 352

Bron: CBS.

¹⁾ Zie schema 1 voor gehanteerde ondergrenzen.

Wijzigingen in de onderzoeksmethode met ingang van 2012

De cijfers over 2012 zoals gepresenteerd in deze publicatie zijn omwille van de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren overeenkomstig de bovengeschetste onderzoeksofzet samengesteld. Vanaf 2012 brengt het CBS echter ook cijfers uit op StatLine die volgens een nieuwe methode zijn gemaakt. Daar zijn meerdere redenen voor.

De belangrijkste reden is dat internationale regelgeving over de afbakening van de populatie is veranderd en dat het CBS volgens die nieuwe methode vanaf 2012 dezelfde ondergrenzen hanteert zoals die internationaal (door Eurostat) worden gebruikt. Hierdoor is onder andere de ondergrens van bungalowparken en groepsaccommodaties verlaagd van 20 naar 10 slaapplaatsen. De effecten hiervan zijn echter minimaal omdat er niet veel van dit soort relatief kleine accommodaties zijn.

Een andere verandering betreft de bronnen die gehanteerd worden om jaarlijks de onderzoekspopulatie te actualiseren. Omdat de tot voor kort gebruikte bronnen niet altijd meer volledig afdoende bleken te zijn om de jaarlijkse veranderingen goed te kunnen volgen, is uitgebreid onderzocht welke andere bronnen nog meer geraadpleegd kunnen worden bij het samenstellen van de populatie.

Een laatste wijziging die is doorgevoerd betreft de analysemethode. In de nieuwe methode wordt op een andere wijze met non-respons omgegaan. Ook is de analyse op regioniveau verbeterd waardoor het mogelijk is geworden om ook onderscheid te maken tussen kustgebieden en niet-kustgebieden.

Om de effecten van de wijzigingen te beoordelen zijn de cijfers over 2012 zowel volgens de oude als de nieuwe methode samengesteld. Daarom is op StatLine zowel een reeks cijfers tot en met 2012 te vinden (deze wordt gebruikt in deze publicatie) als een reeks (in de vorm van een nieuwe StatLine-publicatie) die start met 2012. Over onderzoeksjaar 2013 zullen alleen nog cijfers volgens de nieuwe methode worden samengesteld.

II Cartogram Toeristengebieden in Nederland, 2012

01 Waddeneilanden	12 Groningse, Friese en Drentse zandgronden
02 Noordzeebadplaatsen	13 West- en Midden-Brabant
03 IJsselmeerkust	14 Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg
en Rijk van Nijmegen
04 Deltagebied	15 Zuid-Limburg
05 Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	16 Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland)
's-Gravenhage (excl. Scheveningen en Kijkduin)
en Utrecht
06 Hollands-Utrechtse meren	17 Overig Nederland
07 Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	
08 Veluwe en Veluwerand	
09 Gelders rivierengebied	
10 Achterhoek	
11 Twente, Salland en Vechtstreek	

III Toeristengebieden in Nederland, gemeentelijke indeling op 1 januari 2012

1. Waddeneilanden

Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel, Vlieland

2. Noordzeepadplaatsen

Bergen (NH), Beverwijk, Bloemendaal, Castricum, Den Helder, Goedereede, Heemskerk, Katwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Schouwen-Duiveland, Sluis, Veere, Velsen, Vlissingen, Wassenaar, Westland, Westvoorne, Zandvoort, Zijpe en de plaatsen Hoek van Holland, Scheveningen, Kijkduin

3. IJsselmeerkust

Almere, Bunschoten, Drechterland, Dronten, Edam-Volendam, Eemnes, Elburg, Enkhuizen, Harderwijk, Hollands Kroon, Hoorn, Huizen, Kampen, Koggenland, Lelystad, Medemblik, Muiden, Noordoostpolder, Stede Broec, Súdwest Fryslân, Urk, Waterland, Zeevang, Zeewolde, Zwartewaterland

4. Deltagebied

Albrandswaard, Barendrecht, Bernisse, Binnenmaas, Borsele, Brielle, Cromstrijen, Dirksland, Dordrecht, Drimmelen, Goes, Hellevoetsluis, Hulst, Kapelle, Korendijk, Middelburg, Middelharnis, Moerdijk, Noord-Beveland, Oostflakkee, Oud-Beijerland, Papendrecht, Reimerswaal, Sliedrecht, Spijkenisse, Steenbergen, Strijen, Terneuzen, Tholen, Werkendam, Woudrichem, Zwijndrecht

5. Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel

Boarnsterhim, Gaasterlân-Sleat, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Lemsterland, Skarsterlân, Slochteren, Smallingerland, Steenwijkerland, Tytsjerksteradiel

6. Hollands-Utrechtse meren

Aalsmeer, Bodegraven-Reeuwijk, De Ronde Venen, Kaag en Braassem, Landsmeer, Nieuwkoop, Oostzaan, Stichtse Vecht, Uitgeest, Wijdemeren, Wormerland

7. Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi

Amersfoort, Baarn, Blaricum, Bussum, De Bilt, Hilversum, Laren, Leusden, Naarden, Renswoude, Rhenen, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woudenberg, Zeist

8. Veluwe en Veluwerand

Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Brummen, Ede, Epe, Ermelo, Hattem, Heerde, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Voorst, Wageningen

9. Gelders rivierengebied

Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Lingewaal, Lingewaard, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Overbetuwe, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen, Zaltbommel

10. Achterhoek

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Rijnwaarden, Westervoort, Winterswijk, Zevenaar, Zutphen

11. Twente, Salland en Vechtstreek

Almelo, Borne, Dalfsen, Deventer, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Rijssen-Holtten, Staphorst, Tubbergen, Twenterand, Wierden, Zwolle

12. Groningse, Friese en Drentse zandgronden

Aa en Hunze, Assen, Bellingwedde, Borger-Odoorn, Coevorden, De Wolden, Emmen, Heerenveen, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Noordenveld, Ooststellingwerf, Opsterland, Tynaarlo, Vlagtwedde, Westerveld, Weststellingwerf

13. West- en Midden-Brabant

Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergeijk, Bergen op Zoom, Bernheze, Best, Bladel, Boxtel, Breda, Dongen, Eersel, Eindhoven, Etten-Leur, Geertruidenberg, Geldrop-Mierlo, Gilze en Rijen, Goirle, Haaren, Halderberge, Heeze-Leende, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Maasdonk, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot, Oisterwijk, Oosterhout, Reusel-De Mierden, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Son en Breugel, Tilburg, Valkenswaard, Veghel, Veldhoven, Vught, Waalre, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert

14. Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen

Asten, Beesel, Bergen (L.), Boekel, Boxmeer, Cranendonck, Cuijk, Deurne, Echt-Susteren, Gemert-Bakel, Gennep, Grave, Groesbeek, Helmond, Heumen, Horst aan de Maas, Laarbeek, Landerd, Leudal, Maasgouw, Mill en Sint Hubert, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nederweert, Nijmegen, Oss, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Sint Anthonis, Someren, Ubbergen, Uden, Venlo, Venray, Weert

15. Zuid-Limburg

Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal

16. 4 grote steden excl. Noordzeepadplaatsen

Amsterdam, 's-Gravenhage (excl. Scheveningen en Kijkduin), Rotterdam (excl. Hoek van Holland), Utrecht

17. Overig Nederland

rest Nederlandse gemeenten

IV Handleiding voor de gebruikers van StatLine

StatLine is de elektronische databank van het CBS, die u gratis kunt raadplegen. Deze databank bevat statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Achterin deze publicatie zijn de titels vermeld van de publicaties die over logiesaccommodaties in StatLine zijn opgenomen.

De meest efficiënte manier om cijfers over logiesaccommodaties in StatLine te vinden is als volgt. Ga naar de internetsite <http://statline.cbs.nl> en druk op de knop 'thema's'. U krijgt dan de 'StatLine Themaboom' op uw scherm. Door achtereenvolgens op de mappen 'Vrije tijd en Cultuur', 'Toerisme' en 'Logiesaccommodaties' te klikken, komt u bij de tabellen met gegevens uit de statistiek Logiesaccommodaties terecht. Als u dubbelklikt op de gewenste publicatie, verschijnen enkele tabbladen met onderwerpen, perioden en andere selectiemogelijkheden waaruit u telkens een keuze kunt maken om een eigen tabel samen te stellen. Vervolgens drukt u op 'Toon gegevens'. U krijgt dan de gekozen tabel op het scherm te zien. Deze kunt u afdrukken of downloaden. Na boven de tabel op het pictogram met de diskette (Download) te klikken, kunt u aangeven in welk formaat u de gegevens op wilt slaan. Voor nadere informatie en vragen over het gebruik van StatLine kunt u contact opnemen met de infoservice van het CBS, tel. 088 570 70 70, e-mail infoservice@cbs.nl.

In het bijzonder voor de statistiek Logiesaccommodaties hebben we een internet-service. Deze service houdt in dat u door een e-mail op de hoogte gebracht wordt van recente publicaties. In deze mail vindt u tevens de directe link naar de publicatie die dan verschenen is. Mocht u deze vorm van informatie op prijs stellen, stuur dan een e-mail met uw verzoek naar statistieklogies@cbs.nl. U ontvangt dan de aankondigingen van de publicaties.

Begrippen

Gast

Een bezoeker die één of meer nachten achtereenvolgens in een logiesaccommodatie verblijft. Bezoekers die meer dan twee maanden in een hotel of pension verblijven, worden als vaste gasten aangemerkt. Zij tellen niet mee voor de statistiek. Bezoekers die een vaste standplaats op een kampeerterrein of een huisje voor langer dan twee maanden hebben gehuurd, worden evenmin geregistreerd. Asielzoekers worden niet meegeteld, ook niet als ze korter dan twee maanden in een accommodatie verblijven. Per maand worden de in die maand vertrokken gasten waargenomen, ongeacht in welke maand de gast aangekomen is. Het is mogelijk dat een persoon twee of meerdere malen in een maand in dezelfde accommodatie of in verschillende accommodaties als gast uitcheckt. Dit heeft tot gevolg dat gasten met dergelijk toeristisch gedrag het aantal gasten verhogen met het aantal keren dat zij uitchecken.

Overnachting (of nacht)

Elke nacht die een gast doorbrengt in een logiesaccommodatie, voor zover dit geen overnachting is van een vaste gast in een hotel of pension of van een vaste huurder van een huisje of vaste standplaats op een kampeerterrein.

Logiesaccommodatie

Ruimtelijke eenheid die een onderdeel uitmaakt van een vestiging van een onderneming, welke eenheid bestemd, ingericht en in gebruik is voor het overnachten van gasten (toeristen). Een accommodatie kan meerdere logiesvormen aanbieden. In deze publicatie worden als logiesaccommodatie aangemerkt: hotels en pensions, jeugdaccommodaties (jeugdhotels en -herbergen), groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterrinen en mengvormen van deze accommodaties (zie ook onderstaande beschrijvingen).

Hotel en pension

Hotel, pension

Een accommodatie waarin logies wordt verstrekt en waar eventueel afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken worden verstrekt aan gasten en mogelijk ook aan passanten (een gast overnacht en een passant niet). Logies overwegend in één- en tweepersoonskamers. Ook appartementen met hotel-dienstverlening behoren tot deze categorie. Het CBS hanteert zelf geen aparte criteria voor hotels en pensions. De accommodatie zelf bepaalt of er sprake is van

een hotel of een pension. In de praktijk onderscheidt een pension zich van een hotel door geen consumpties aan passanten te verstrekken.

De gepresenteerde cijfers in hoofdstuk 2 en 3 hebben vanaf het jaar 1998 betrekking op hotels en pensions met ten minste vijf slaappleaatsen. In eerdere jaren lag de ondergrens op twintig slaappleaatsen.

Hoteldienstverlening

Het gedurende het verblijf schoonhouden van kamer(s) en opmaken van bedden. Verder kunnen nog andere diensten ter beschikking worden gesteld zoals receptie, room- en telefoonservice.

Jeugd- en groepsaccommodaties

Jeugdaccommodatie

Jeugdhotels en jeugdherbergen. Jeugdhotels zijn hotels met logiesverstrekking overwegend aan jeugdigen.

Jeugdherbergen hebben eveneens overwegend jeugdige gasten. Hierin worden logies aangeboden zowel aan groepen als aan individuele personen met slaappleaatsen in kamers en/of zalen, die gasten mogelijk met 'vreemden' moeten delen. In het algemeen is er geen sprake van hoteldienstverlening.

De gepresenteerde cijfers in hoofdstuk 2 en 3 hebben vanaf het jaar 1998 betrekking op jeugdhotels en jeugdherbergen met ten minste vijf slaappleaatsen. In eerdere jaren lag de ondergrens op twintig slaappleaatsen.

Groepsaccommodatie

Een accommodatie met logiesverstrekking overwegend aan personen in groepsverband (geen gezinsverband zijnde) met slaappleaatsen in kamers, zalen, huisjes, tenthuisjes, appartementen en/of tenten die gasten mogelijk met 'vreemden' moeten delen. Onder groepsaccommodaties worden verstaan: kampeerboerderijen, vakantiehuizen, kindervakantiehuizen, scoutinghuizen, natuurvriendenhuizen, tentenkampen en logiesaccommodaties behorende tot watersportcentra en maneges.

De gepresenteerde cijfers in hoofdstuk 2 en 3 hebben vanaf het jaar 1998 betrekking op groepsaccommodaties met ten minste twintig slaappleaatsen. In eerdere jaren lag de ondergrens op vijftig slaappleaatsen.

Huisjescomplex (of huisjesterrein)

Een complex bestaande uit een aantal zomerhuisjes, (vakantie)bungalows of (vakantie)appartementen, voor zover deze verblijfseenheden hoofdzakelijk voor verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn. Complexen tweede woningen waarvan de individuele woningen in eigendom zijn van afzonderlijke particulieren en die niet hoofdzakelijk beschikbaar zijn voor verhuur door de exploitant van het complex, behoren dus niet tot deze categorie. Complexen appartementen die verhuurd worden met hoteldienstverlening (zie hotel) worden niet als huisjescomplex beschouwd, maar als (appartementen)hotel. Ook appartementen zonder hoteldienstverlening, die vaak deel uitmaken van een groter gebouw, worden beschouwd als een bungalow of zomerhuisje.

De gepresenteerde cijfers in hoofdstuk 2 en 3 hebben vanaf 1998 betrekking op huisjescomplexen met ten minste twintig slaappleaatsen. In eerdere jaren lag de ondergrens op vijftig slaappleaatsen.

Kampeerterrein

Een terrein of een deel van een terrein met ten minste wasgelegenheid en toiletten, waarop kan worden overnacht in tenten, toercaravans, kampeerauto's, stacaravans, tenthuisjes of trekkershutten.

De gepresenteerde cijfers in hoofdstuk 2 en 3 hebben vanaf 1998 betrekking op kampeerterrainen met ten minste twintig slaappleaatsen. In eerdere jaren lag de ondergrens op 400 slaappleaatsen.

Mengvormen

In de praktijk komen de hierboven vermelde logiesvormen vaak in combinatie voor. Wordt een combinatie aangetroffen van hotel/pension met een andere logiesvorm, waarbij de slaappleaatscapaciteit in beide sectoren boven de gestelde waarnemingsgrens ligt, dan wordt de accommodatie beschouwd en behandeld als twee accommodaties. Bij een mengvorm van kampeerterrainen, huisjescomplexen en/of groepsaccommodaties worden vanaf 1998 alleen die onderdelen waargenomen die boven de waarnemingsgrens liggen. Vóór 1998 werden alle toeristische gasten en overnachtingen geregistreerd zodra één van de onderdelen tot de populatie behoorde.

Slaappleaats

Iedere eenpersoonsslaappleaats in een logiesaccommodatie. Bij hotels, pensions, jeugdhotels en jeugdherbergen, huisjes, trekkershutten en groepsaccommodaties worden alle eenpersoonssbedden of andere eenpersoonsslaappleaatsen als één slaappleaats geteld; tweepersoonssbedden worden als twee slaappleaatsen

geteld. Bijzetbedden in hotels worden niet meegeteld; bedden in dependances vanaf 1997 wel. Op kampeerterrinen telt vanaf 1998 een standplaats voor vijf slaappleatsen; voorheen was dat vier. Vast verhuurde standplaatsen worden niet meegeteld.

Slaappleatsbezettingsgraad

Het aantal overnachtingen in een bepaalde periode gedeeld door het product van het aantal slaappleatsen en het aantal dagen van de betreffende periode (bruto slaappleatsbezettingsgraad). De netto bezettingsgraad gaat uit van de capaciteit in accommodaties die op dat moment geopend zijn voor gasten. Alleen de netto slaappleatsbezettingsgraad wordt gepubliceerd.

Ter illustratie: Stel dat het aantal overnachtingen in januari, februari en maart respectievelijk 1 000, 1 200 en 1 800 bedraagt en het aantal slaappleatsen in de geopende accommodaties respectievelijk 100, 120 en 150, dan is de netto bezettingsgraad in het eerste kwartaal $0,36 (= (1\ 000 + 1\ 200 + 1\ 800)/(31 * 100 + 28 * 120 + 31 * 150))$, uitgedrukt als percentage: 36 procent.

Bij het gebruik van de aldus berekende bezettingsgraad dient men zich te realiseren dat:

- de kamer-, huisjes- en standplaatsbezetting veelal aanmerkelijk hoger is dan de slaappleatsbezetting, omdat meestal niet alle slaappleatsen van deze verblijfseenheden benut worden;
- bezetting door vaste gasten in hotels en pensions niet inbegrepen is.

Toeristische standplaats

Een ruimte (kampeervak) voor het plaatsen van een kampeermiddel niet bestemd voor vaste verhuur (=verhuur gedurende ten minste twee maanden in het zomerseizoen aan een en dezelfde persoon).

Zakelijk toerisme

Naast toeristen verblijven er in de Nederlandse accommodaties ook zakelijke gasten. Aan accommodaties wordt de vraag gesteld welk aandeel van de overnachtingen van zakelijke aard is. Dit wordt vertaald naar het *aantal* overnachtingen.

Trefwoorden

Trefwoorden Figuren & Tabellen

Gasten

land van woonplaats	2.1.1, 2.1.2, 2.1.6, 2.1.9, 3.1.1, 3.2.1, 3.2.2, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.1, 3.5.2
maand	2.1.4, 3.2.1
kwartaal	2.1.3, 3.1.1, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6
provincie	2.1.5, 2.1.6, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5
toeristengebied	2.1.7, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3
logiesvorm	2.1.8, 2.1.9, 2.1.10, 3.2.2, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.1, 3.5.2

Overnachtingen

land van woonplaats	2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.5, 2.2.8, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.1, 3.5.2
maand	2.2.5, 3.2.1
kwartaal	2.2.4, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6
provincie	2.2.6, 2.2.7, 2.2.8, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5
toeristengebied	2.2.9, 2.2.10, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3
logiesvorm	2.2.11, 2.2.12, 2.2.13, 3.2.2, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.1, 3.5.2

Zakelijk toerisme	2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.7
-------------------	---

Aanbod accommodaties

maand	2.4.1, 3.2.1, 3.2.2
kwartaal	3.1.1, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6
provincie	3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5
toeristengebied	3.4.1, 3.4.2, 3.4.3
logiesvorm	3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6, 3.2.2, 3.4.2, 3.4.3

Slaapplaatsen

maand	2.4.1, 3.2.1, 3.2.2
kwartaal	3.1.1, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6
provincie	3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5
toeristengebied	3.4.1, 3.4.2, 3.4.3
logiesvorm	3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6, 3.2.2, 3.4.2, 3.4.3

Bezettingsgraden

maand	2.4.3, 2.4.4, 3.2.2
kwartaal	3.1.3, 3.1.4
provincie	3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5
toeristengebied	3.4.2
logiesvorm	2.4.5, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6, 3.2.2, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.4.2, 3.4.3

Publicaties

Logiesaccommodaties

Publicaties op StatLine met gegevens over 2012

Tijdreeksen vanaf 1998

Maandcijfers

Aanbod van logiesaccommodaties; per type naar provincie, toeristengebied, 5 grote steden, COROP en hotels naar sterrenklasse;
Totaal accommodaties; gasten en overnachtingen per land van woonplaats naar provincie en toeristisch landsdeel (een samenvoeging van toeristengebieden);
Hotels; gasten en overnachtingen per land van woonplaats naar provincie, toeristisch landsdeel, 5 grote steden, sterrenklasse en Amsterdam naar sterrenklasse en zakelijke overnachtingen;
Verblijfsrecreatieve accommodaties; gasten en overnachtingen per land van woonplaats naar provincie en toeristisch landsdeel;
Campings, bungalows en groepsaccommodaties; gasten en overnachtingen per land van woonplaats.

Jaarcijfers

Hotels en overige accommodaties per toeristengebied; gasten en overnachtingen gesplitst naar Nederland en buitenland;
Campings, bungalows en groepsaccommodaties per provincie; gasten en overnachtingen gesplitst naar Nederland en buitenland;
Totaal accommodaties per toeristengebied; gasten en overnachtingen per woonland.

Tijdreeks vanaf 1977

Kerncijfers per jaar; aanbod en aantal overnachtingen per type accommodatie.

Tijdreeks vanaf 2007

Zakelijk toerisme.

Toerisme en recreatie algemeen

Toerisme en recreatie in cijfers 2012

Inkomend toerisme

Buitenlandse toeristen in Nederland 2008/2009 te bestellen bij het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen in Den Haag.

Vakanties van Nederlanders

Vakanties van Nederlanders 2012

Dagrecreatie

Dagrecreatie 2006/2007 (op Statline)

De publicaties kunnen besteld worden bij de afdeling Verkoop van het CBS te Heerlen, Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl.

Medewerkers

Y. Boskamp

J. van der Meulen

W. Veerkamp

L. Wielenga-van der Pijl